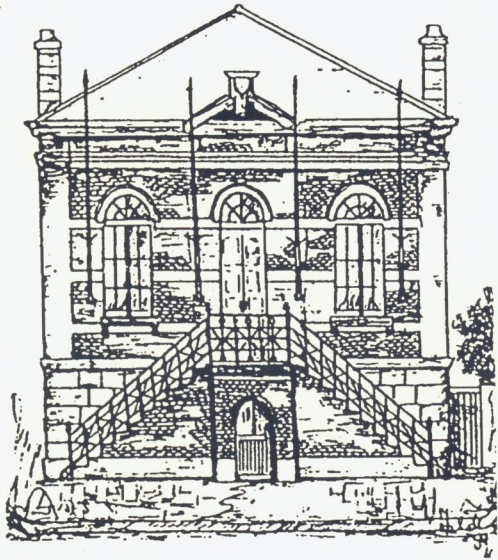

van wirskaante

orgaan van heemkondekring 'amalia van solms', baarle-herzog-nassau

jaargang 19, nr. 3
1 september 2004

Heemkundekring 'Amalia van Solms' houdt zich actief bezig met het erfgoed van onze gemeenten. Doel daarvan is:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens beschikbaar te stellen

De kring verzamelt hiertoe informatie over velerlei onderwerpen uit het heden en verleden van Baarle, Castelré, Ulicoten en Zondereigen.

Heemkundekring 'Amalia van Solms'

Het Heemhuis

Kerkstraat 4

2387 Baarle-Hertog (B)

Internet: www.amaliavansolms.org

Bankrelaties:

- Rabobank Baarle-Nassau e.o.rekening: 10.38.94.969
- KBC Baarle-Hertog rekening: 733-3023880-32

Overname van artikelen of gedeelten ervan is slechts toegestaan mits bronvermelding.

van wirskaante

Driemaandelijks tijdschrift
Heemkundekring 'Amalia van Solms'
Baarle-Hertog-Nassau

Redactie: Dré Moors, Piet van der Flaes, Antoon van Tuijl,
Herman Janssen en Peter Tuytelaars.

19de jaargang nr. 3

1 september 2004

INHOUD

Voorwoord	A. Jacobs	122
De dood van een zestienjarige para	P. van der Flaes	124
Aan de proat mee... (18)	A. Moors	126
Werkgroep Archeologie	A. van Tuijl	136
In de voetsporen van pater Ladislav (8)	H. Janssen	138
Spinnenliefde	A. van Eijl-van de Klashorst	149
Kwartierstaat Emilius Cornelius van Dyck	J. Broos	150
Regionaal archief Tilburg		157
Dè wou ik weten	F. Willemsen	158
Verwantschap prinses Elisabeth van België en Amalia van Solms	H. Janssen	160
Merkwaardigheden (40)	A. van Tuijl	164
De merel	P. van der Flaes	166
Arme Amalia (49)	A. van Tuijl	168
Aanwinsten BiDoc (19)	L. Luiten	170
Nieuws uit de Kleine Bibliotheek	Chr. Derks	172
Wat was en wat komt	A. van Tuijl	174
Webgids erfgoed- en volkscultuurverenigingen		178
Activiteitenkalender	A. Moors	179

Voorwoord

De afgelopen weken heeft menig een van het goede weer en de vakantie kunnen genieten. In de vakantieperiode staan bij ons de activiteiten ook op een lager pitje. We zijn echter een actieve vereniging met duidelijke doelstellingen en een aantrekkelijk jaarprogramma. Op basis hiervan melden zich regelmatig nieuwe leden aan. Momenteel telt onze vereniging 580 leden en wij streven er naar om nog dit jaar de mijlpaal van 600 te halen.

Voor ons 600ste lid hebben we natuurlijk een leuke verrassing in petto. Leden, ken je nog vrienden of kennissen die in zijn voor een lidmaatschap, meld ze dan aan. Ook kan men natuurlijk zijn persoonlijk lidmaatschap omzetten naar een gezinslidmaatschap. Wij zijn benieuwd wie ons 600ste lid wordt. Wij houden U op de hoogte.

Ook het digitale tijdperk doet bij onze vereniging zijn intrede. In het bestuur hebben we daarom afgesproken om bij wijze van proef onze publicaties in "Ons Weekblad" digitaal beschikbaar te stellen aan onze abonneementhouders (leden die van Wirskaante etc. via de post krijgen toegestuurd). De betreffende leden die dat wensen, dienen hun mailadres aan onze secretaris Dré Moors door te geven. Zijn e-mailadres: Z. Vanaf 1 september starten we het digitaal doorsturen van onze publicaties op. Mocht de proef slagen, dan kunnen ook andere publicaties en de overige leden op termijn hiervoor in aanmerking komen.

Onze internetsite wordt druk bezocht. Opvallend is dat ook veel naar onze Engelstalige versie gekeken wordt. Als we kijken naar de raadplegingen van afgelopen week dan zien we dat dit gebeurt vanuit Spanje-Canada-Australië-Denemarken-Verenigde Staten-Portugal. Regelmatig krijgen we mails gestuurd waarin om informatie wordt gevraagd. Maar soms zet men

een reactie in het gastenboek. Onlangs stond er een berichtje in van de heer van Gool uit Greenwich in Amerika. Na een reactie onzerzijds bleek dit een oud-Baarlenaar te zijn en wel Ben van Gool. Hij is werkzaam geweest bij Unicef en bij het Ontwikkelingsfonds van de Verenigde Naties. Nu is hij gepensioneerd.

Hij zou het leuk vinden om via mail weer wat contacten op te halen met Baarle. Zijn mailadres kun je vinden via het gastenboek op onze internetsite www.amaliavansolms.org. Leden die hem gekend hebben, stuur eens een mailtje richting Amerika. Ben van Gool zal het heel leuk vinden.

Op de eerste zondag van september wordt volgens traditie onze heemkalender gepresenteerd. Femie Lückman, Ineke van Strijp en Antoon van Tuyl hebben ook dit jaar gezorgd voor een prachtige kalender. Onderwerpen dit jaar zijn de ambachten die men vroeger en ook nu nog tegenkomt in Baarle.

Kort na deze presentatie starten wij met de huis-aan-huis verkoop. Wil je hieraan je bijdrage leveren, meld je dan aan als verkoper. Wij hebben gelukkig al jaren een aantal trouwe verkopers maar deze kunnen ondersteuning gebruiken. Wij als bestuur rekenen voor de verkoop van onze heemkalender op Uw hulp! De opbrengst van de heemkalender is jaarlijks een welkome aanvulling op ons budget.

Mede door de verkoop van de heemkalender kunnen wij jaarlijks een aantal activiteiten tegen vriendenprijzen aanbieden. Wij hopen deze "traditie" ook volgend jaar een vervolg te kunnen geven.

Kopers en verkopers, namens Amalia allemaal hartelijk bedankt.

Ad Jacobs, Uw voorzitter

De dood van een zestienjarige para

Piet v.d. Flaes

Het is oktober 1944 als twee Duitse para's zich naar een stuk bos begeven, dat vlak bij de spoorlijn Baarle – Alphen ligt. Ze hebben beide een aantal ijzeren pennen bij zich en een houtboor. Ze lopen naar een grote grove den die hoog boven de rest van het bos uitsteekt. Ze boren gaten in de stam en met een fikse klap slaan ze de stalen spijlen trapsgewijze links en rechts in de voorgeboorde gaten. Zo kunnen ze gemakkelijk naar boven klimmen. Daar laten ze de takken zoveel mogelijk met rust. Vlak onder de kruin van de den bevestigen ze enkele planken, waarop ze kunnen staan en zitten. In de nacht voorafgaand aan dit karwei, hebben ze al een telefoondraad door de bossen en velden gelegd. Die wordt op zijn plaats gehouden door houten piketpaaltjes. Nu bevestigen ze de veldtelefoon aan die draad. Overdag zal deze vooruitgeschoven uitkijkpost voortdurend bezet worden door een soldaat. Nu konden de Duitsers met het bespioneren van de Poolse linies op zowel Baarle-Boshoven als in Alphen beginnen. Ze klommen dus om beurten naar het platform in de boom om van “het uitzicht te genieten”. Zo zagen ze bijvoorbeeld hoe een jeep in twee grote ketels eten bracht naar de voorste Poolse posten. Met hun Zeiss-Ikon verrekijker konden ze op hun gemak de activiteiten van hun vijanden bestuderen. Wat hen opviel was dat de Engelsen van het Linconshire-Regiment in eerste linie lagen. Deze naam was duidelijk op hun battledress te zien. Wel werden ze bijgestaan door verschillende Poolse Sherman tanks die ingegraven stonden. Soms richtte de verkenners zijn kijker op het spoorweghuisje waar toen Vermonden woonde. Daar was het een komen en gaan soldaten.

Op een stafkaart tekende hij zorgvuldig alles wat hij zag in. Dat kon van nut zijn bij een eventueel oprukken van hun troepen. De uitkijkpost werd bemand door soldaten van het 6de Regiment Para's onder Oberst von der Heyden. De jongste soldaat telde zestien lentes. Hij had in Zondereigen al mee slag geleverd. De Polen liepen 's nachts van tijd tot tijd patrouille en op zeker moment struikelde een van hen over de Duitse telefoondraad. Het

was toen niet moeilijk de uitkijkpost te vinden. Voordat het licht werd, verborgen de Polen zich in het bos. De zestienjarige para had die morgen dienst. Hij kwam aanlopen en klom in de boom.

Toen kwamen de Polen tevoorschijn en sommeerden hem naar beneden te komen. Omdat de jonge Duitser daaraan geen gevolg gaf, schoten ze hem dood. Een van de Polen deed hem de helft van zijn naamplaatje af, doorzocht zijn zakken en vond zijn soldatenboekje, deed hem een zegelring van zijn vinder en stopte alles in een linnen zakje van het Rode Kruis. Dat zou later bij zijn familie in Duitsland bezorgd worden. Ze stonden verbijsterd naar zijn lichaam te kijken. Zó jong nog! Ze groeven naast de landweg een kuil, sloten hem de ogen en lieten hem in de grafkuil neer en plaatsten een houten kruisje waar ze zijn helm op hingen. Van toen af was het gedaan met het precies gerichte granaatvuur op hun tanks.

Eind 1944 ontdekte ik op een zoektocht de bewuste grove den, compleet met klimsporen. Samen met de getuigenissen van een paar mensen aan wie de Polen dit relaas vertelden, vormden deze gebeurtenissen de aanleiding tot dit verhaal. In dat bewuste stuk bos bouwde Jan van Beek later zijn bijenstal. De waterloop die er langs gaat, vormt hier de grensscheiding tussen ons Baarle en Alphen.

En de jonge soldaat: dat hij moge rusten in vrede!

Aon de praot mee (18)..... Jan Kusters

*“Honger heb ik gehad, verschrikkelijk,
ik woog geen 40 kilo meer”*

Dré Moors

Inleiding

Normaal gesproken komt tijdens het interview met mensen, hun hele levenswandel aan de orde. Soms minder leuke, maar vooral toch leuke zaken die mensen hebben meegemaakt, passeren daarbij de revue. Deze keer is hiervan geen sprake. Aan het woord komt een man die zijn verhaal kwijt wil over zijn ervaringen in de oorlogsjaren. Specifiek de periode oktober 1944 tot mei 1945. Het gaat om Jan Kusters uit Weelde, vroeger woonachtig in Baarle-Nassau. Via een familielid was mij ter ore gekomen dat Jan er sterk

Jan Kusters in zijn tuin

behoefte aan had om zijn verhaal op papier te krijgen. Hij denkt nog vrijwel elke dag aan die oorlogsperiode terug. Ofschoon hij er niet meer van wakker ligt, droomt hij er nog regelmatig van.

Graag laten wij onze oud-inwoner Jan Kusters aan het woord. Omdat Jan zijn eigen verhaal zelf ook graag op papier heeft, heb ik er voor de leesbaarheid voor gekozen om het op zich fraaie dialect van Jan te 'vertalen' naar het Nederlands.

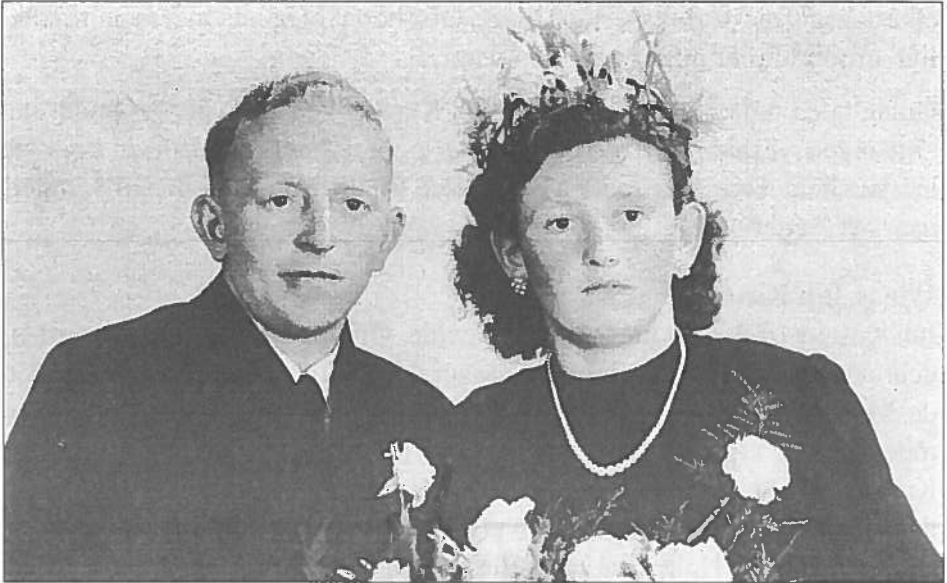
Wie is Jan Kusters

Jan Kusters (82), is woonachtig in Weelde. Op 18 november 1921 werd hij geboren op de Kievit in Baarle-Nassau. Als kleuter woonde Jan daarna in de Molenstraat in Baarle. In 1929 verhuisde het gezin Kusters (vader, moeder en de vijf kinderen) naar Tilburg (Reeshofdijk). Daar werkte vader Kusters op zijn boerderij. In juni 1940, Jan is dan 18 jaar oud, vertrekt hij naar Baarle-Nassau. Hij gaat er werken als boerenknecht bij zijn tante op de Eikelenbosch. Hulp daar was nodig omdat de oom van Jan was overleden.

In 1947 keert Jan weer terug naar Tilburg. De kinderen van zijn tante waren vanaf toen groot genoeg om hun moeder op de boerderij te helpen. Vanaf 1947 tot 1962 werkt Jan op een houtzagerij in Tilburg. Daarna zes jaar bij een betonfabriek. Vanaf 1968 tot 1979 verbouwt Jan aan huis tuinbouwproducten. Vanaf 1979 tot zijn pensioen werkt Jan bij kippenlacterij Jan van Loon op Schaluinen.

Rond 1947 leert hij zijn huidige vrouw, Maria van Rooy (78) kennen. Maria is geboren op 14 februari 1926 in een roethuisje op Boschoven. Later woont zij op de Reuth en op Schaluinen. Na een verkeringstijd van ongeveer twee jaar trouwen Jan en Maria op 25 juni 1949. Het eerste jaar wonen zij in bij de vader van Jan aan de Reeshofdijk in Tilburg. In oktober 1950 verhuizen ze naar Weelde, Veldstraat 13. Hier wonen zij nog steeds. Uit hun huwelijk zijn vijf kinderen geboren, drie jongens en twee meisjes. Jan en Maria zijn erg blij met hun negen kleinkinderen en vier achterkleinkinderen.

De trouwfoto van Jan en Maria

De Poolse bevrijders helpen

“Mijn tante op de Eikelenbosch was weduwe vanaf 1937. Met vijf kleine kinderen had zij dringend behoefte aan hulp in haar landbouwbedrijf. Daarom vond mijn vader het goed dat ik haar in juni 1940 ging helpen. Ik was toen 18 jaar.

Op 3 oktober 1944 om 2 uur 's middags werd Baarle bevrijd door de Polen. Vlak voor de bevrijding zaten wij nog met drie huishoudens, in totaal 22 personen, op de Eikelenbosch opgesloten in een keldertje van Karel Jansen vanwege de bombardementen. Op een gegeven moment gingen de varkens en de stier toch te keer. Alles was in brand geschoten. “Er uit”, zei een knecht van Karel Jansen. Ik zeg, nog niet. De Duitsers schieten nog mee geweld. Niet normaal. Na ongeveer vijf minuten hoorden we een ander soort gebrom. Dat waren vijf Poolse tanks. Toen ben ik het keldertje uitgegaan en ben gaan kijken bij de boerderij van Karel Jansen. De schuur van Vermeer was helemaal afgebrand. Er was niets meer over, alleen maar steenpuin. Een stuk of 15 Poolse soldaten waren daar. Ze stonden bij Duitse

krijgsgevangenen in een wei die bij de weg naar Castelré in de grond hadden gezeten. De Duitse soldaten moesten alles afgeven aan de Polen. Ook tabak en zo. En de Polen gaven me die en zeiden: dat is voor jou! De tabak was toen best veel geld waard.

Ik wilde persé de bevrijders helpen. Daarom zijn Geert en Jan Kerremans en ik de dag daarna naar de marechaussee op de Singel in Baol gegaan. Daar werd ons gevraagd of wij het niemandsland tussen de Fransebaanen Ulicoten wilden bewaken. Dat hebben we een dag of acht gedaan. We mochten daar niemand doorlaten. Ook de boeren niet die koeien wilden gaan melken. Maar na een dag of acht waren we dat beu. Namens de Polen vroeg een tolk ons of we iets anders wilden doen. Afgesproken werd dat we er voor moesten zorgen dat een spion die werkte voor de Polen, terecht zou komen in de Duitse linie, richting Meerle. Het was een Nederlander die bij Philips had gewerkt. Maar volgens marechaussee Selten uit Didam, die wij jaren ná de oorlog nog ontmoet hebben, zou het best ook een dubbelspion geweest kunnen zijn. De landkaarten kwamen bij de marechaussee op tafel om te kijken waar het front zich precies bevond. Vervolgens bracht een Poolse soldaat ons naar het café van Alfons van Tilburg aan de weg naar Castelré. Daar was ook een Poolse post. Daarna werden we rond tien uur 's avonds door twee Poolse soldaten naar de Fransebaan gebracht. Daar afscheid van hen genomen. Vanaf de Fransebaan zijn we door het landbouwgebied, door bossen en over de hei links van de Ulicotenseweg, richting Ulicoten gegaan. Op de harde weg hebben we op knieën gekropen. Omdat we ijzers rond onze schoenen hadden zouden ze ons horen als we te voet zouden gaan. Aan de Strumpt waren het allemaal zandwegen. We zijn daar ergens overgestoken richting Belgische grens op ongeveer 300 meter afstand van de molen van Ulicoten. Het was ongeveer één uur 's nachts, we wisten niet waar we waren. Plotseling zag ik daar een boerderij staan. We spraken af dat ik er eens poolshoogte zou gaan nemen. Jos Kerremans en die spion moesten daar in het weiland op mijn terugkomst wachten. Het was nogal een heldere nacht. Ik ben een eerste maal rond die boerderij gegaan maar hoorde of zag niets. Toen aan de deur gerammeld. Ben maar blijven rammelen. Plotseling hoor ik iemand op zijn sokken

aankomen. Ik dacht nog, dat zal die boer wel zijn. De deur gaat open en wie staan daar: twee Duitse soldaten. Op dat moment komt Kerremans bij mij en worden we samen aangehouden. We worden gefouilleerd of wij niets verdachts bij ons hebben. Wat bleek, er lagen 17 Duitsers ingekwartierd. Kerremans en ik hadden akkoord gemaakt dat we zouden zeggen dat de spion geen kameraad van ons was maar op de vlucht was voor de geallieerden. En we zeiden dat Kerremans en ik onze koeien aan het zoeken waren maar dat geloofden ze niet echt. Ook vertelden we dat we op 500 meter afstand woonden van café Hereijgers aan Baarle-brug.

Daags daarna werden we door een paar Duitsers en een Rus te voet daar naar toe gebracht. Vlak bij Baarle-brug zei een Duitse officier ons toen echter: “Sie dürfen hier nicht passieren. Zurück!” We moesten terug naar Meerle en van daaruit naar de feldgendarmerie in Minderhout. Daar bleken ook twee Poolse soldaten gevangen te zitten die bij ons op de Eikelenbosch gestationeerd waren. We zijn er drie dagen gebleven.

Op transport naar nazi-Duitsland

Na die drie dagen zijn we samen met ongeveer 15 andere mannen, waaronder uit Rijkevorsel, met vrachtwagens afgevoerd naar een kazerne in Breda. Iedereen werd in een aparte cel gestopt. Op de muur van de cel stond de datum gekalkt waarop we opgepakt waren en de datum, een paar dagen later, waarop we gefusilleerd zouden worden.

Ik dacht nog, dat ziet er niet goed uit. De vierde dag moesten we 's avonds naar buiten. En toen dacht ik, dit wordt mijn laatste avond. Maar we werden door de SS met een bus naar het station gebracht. Daar moesten we de trein in. Alléén was ik er niet ingegaan. Kerremans stond echter te ver van mij vandaan. Ik kon niets tegen hem zeggen. Maar ik wilde hem niet in de steek laten. Hij was tenslotte ook vier jaar jonger dan ik. Negen dagen hebben we in de trein gezeten tot we in Oldenzaal aankwamen. De goederentrein zat vol met Duitse soldaten. Wij zaten in de laatste wagon. De grote baas op de trein noemden wij ‘de stier’. We kregen per dag drie sneetjes brood. Als je moest plassen ging de deur van de wagon een stukje open. Poepen moest je doen op wc's op de treinstations die we passeerden.

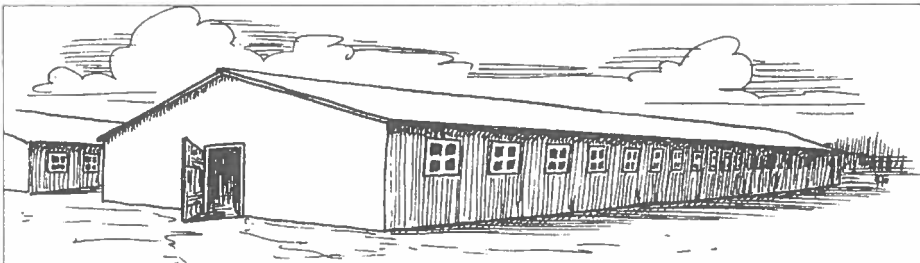
De wc's liepen er gewoon over. Bah. De trein deed er negen dagen over om in Oldenzaal te geraken omdat de Engelsen de trein probeerden te bombarderen. Op de Veluwe hebben we stil gestaan naast een trein met VI's. Maar ik was niet bang. Ben ik eigenlijk nooit geweest.

De tiende dag zijn we in één ruk doorgereden naar Bremen. In de avond, om half negen, kwamen we in het strafkamp Bremen-farge aan. Daar werd onze kop door twee Russen kaalgeschoren. Vanaf toen kregen wij ook een nummerplaat op onze kleding. Ik had nummer 983. Dat nummer mocht je niet verliezen. Geen nummer, geen eten. In het werkkamp zaten ongeveer 600 mannen. Het waren een soort kippenkooien waar we in zaten. In de barakken stonden stapelbedden, drie hoog.

Werken, honger en luizen

De volgende dag werden we ingedeeld bij ongeveer 200 personen en moesten wij buiten het kamp gaan werken. We moesten sleuven graven tot op vier meter diepte voor rioleringsbuizen die daar in moesten. Alles met de schop en de hand. Op die plaats werden dan barakken gebouwd voor Duitse vrouwen en kinderen waarvan het huis kapot was gebombardeerd of gebrand.

Om vier uur 's morgens moesten we het bed uit. Eerst op appèl. Wee als er een nummer ontbrak. Dan was er paniek bij de Duitse bewakers. We kregen daarna een kommetje ersatzkoffie en twee sneetjes brood. Drie sneetjes kregen we mee naar het werk. Na het eten marcheerden we naar de plaats van de werken. Dat was iedere dag dik twee uur heen en ook weer twee uur terug. Dat heeft zo een half jaar geduurd.

De barakken in het werkkamp

We hebben ontzettende honger geleden. Op een gegeven moment woog ik geen 40 kilo meer. Onderweg vraten we alles op. Als we bijvoorbeeld boerenkoolstengels zagen staan in het veld, dan bleven we die eten. Als we 's avonds terug in het kamp waren kregen we boerenknollensoep. En schijten! Daarom sliep ik het liefste bovenop. Want er waren er die in bed zeikten en scheten.

Op een dag kwam een Rus in het kamp en die vroeg of er iemand mee wilde helpen op de boerderij van een Duitse boer. Ene van Turnhout, Albert Coljee, en ik melden ons aan. Die van Turnhout kende niks van het boerenbedrijf. Die dag waren we de koning te rijk. Om 12 uur kregen we namelijk stampot met twee stukjes spek. Dat was lekker eten! Om vier uur ging de dochter van de boer de zeug met biggen voeren. Ze had een emmer bij zich met daarin kleine aardappelen met gerstemeel er door. Dat was voor de zeug. Maar ik schepte mee voor mezelf zo veel als ik maar naar binnen kon krijgen. Wat was ook ik blij met dat varkensvoer!

Het werken bij die boer duurde helaas maar één dag. Toen weer terug sleuven graven voor de rioolbuizen. Weer hard werken. Ik kreeg eens een klap van een Antwerpenaar. Een overloper. Hij maakte met zijn zakmes een stok van berkenhout en sloeg mij keihard op mijn schouderblad. Ik heb er weken enorme pijn aan gehad. Maar het werk moest doorgaan.

In de barakken was het vies en vuil en stonk het verschrikkelijk. Er stonden kuipen binnen waarin je moest schijten. De kuipen zaten vol met stront en er lag van die troep op de grond, een laag van wel vijf centimeter dik. Verschrikkelijk. Af en toe gingen al onze kleren in kuipen met kokend water om de luizen kwijt te raken. Douchen deden we dan met ijskoud water. De ene moest bij de andere met een borstel, gedompt in een emmer met petroleum, door de spleet gaan. Dat was tegen de luizen. Als je gat kapot was, deed dat verschrikkelijk zeer. En vlooiën zaten er! Ze sprongen alle kanten in. Ook hadden veel kampbewoners zweren op hun rug. Niet om aan te zien.

De bombardementen in de stad Bremen waren verschrikkelijk. Brandbommen werden er gegooid. Dan stond er niks meer recht. De Engelse

vliegeniers gooiden die. De schuif van het vliegtuig ging open en dan zag je niets anders als sterretjes vallen. Daar was ik het bangste voor. Niet voor de bommen. We zijn ook wel eens door het oog van de naald gekropen bij het vallen van een bom vlakbij ons. Kerremans was buiten westen want hij had een stalen deur tegen zijn kop gekregen. Na een minuut of wat begon hij gelukkig weer wat met zijn tenen te bewegen.

Contact met thuis heb ik in dat half jaar nooit gehad. Ik heb twee brieven geschreven. Een antwoord heb ik nooit gehad. Dat kon ook niet want de brieven kwamen bij ons thuis pas aan toen ik al weer twee maanden in Holland was.

Weer naar huis

We zijn bevrijd door de Engelsen. Eerst werden we door de Duitsers nog tegen de muur gezet. Er was op hun door ons geschoten, zeiden ze. Alles werd doorzocht op wapens maar ze konden niets vinden.

Van de achttien man die met trein uit Breda vertrokken waren, waren er zes overleden toen de oorlog ten einde was. 's Morgens om half zes zijn we met z'n vijven te voet vertrokken. Al gauw werden we tegengehouden door de bezetters, want wij mochten zo vroeg niet op straat komen. Maar na wat uitleg mochten we toch verder gaan. Wij zijn de rivier de Wezer gevolgd en in de verte zagen we de mogelijkheid om de rivier over te steken richting het westen. Ik wist dat we de rivier over moesten om in het westen te geraken. Mijn aardrijkskunde was namelijk goed! Maar de brug was voor 90% vernield. We zouden wij het er op wagen om over de rivier te geraken. Twee van de vijf bleven echter achter, die durfden niet. Die waren al wat ouder, zo tussen de 40 en de 50. Gelukkig is het ons gelukt.

Die dag liepen we 65 km naar Osnabrück. Toen het donker werd zijn we bij een boer gaan vragen of we in de hooiberg mochten slapen. In de boerderij woonde een moeder met haar vijf kinderen en haar schoonvader. Haar man was soldaat aan het Russische front. Moeder had al een jaar niets meer van hem gehoord.

Moeder was echter bang dat we de zaak in de brand zouden steken, maar dat hebben we natuurlijk niet gedaan. We hebben nog een bord soep en twee sneden brood gekregen en daar waren we heel blij mee. De volgende dag hebben we afscheid genomen, de moeder heel erg bedankt en zijn we verder richting Nederland gelopen. Over heiden en door bossen liepen we. Niemand zagen we. Op een kruispunt vroeg een Amerikaanse soldaat ons waar we heen wilden. Hij wees ons toen de weg naar Nederland. Op een morgen rond zeven uur kwamen we aan bij de grens in Oldenzaal. We werden er direct ondervraagd en we werden onder de DDT-poeder gespoten tegen het ongedierte. In Oldenzaal werden we ondervraagd over het hoe en waarom we in Duitsland hadden gezeten. We zijn daar nog zo'n tien tot twaalf dagen gebleven. Toen zijn we op transport gezet en met legerwagens naar Nijmegen vervoerd. Voor het eerst konden we zoveel eten als we op konden: dikke bonensoep. Daarna werden we met een andere colonne naar Den Bosch gebracht. Van daaruit moesten we op eigen gelegenheid naar Tilburg. Er reed toen nog maar één trein per dag naar Tilburg. Geld voor de trein had ik niet. Na een half uurtje kwam er een meisje van een jaar of twintig en vroeg mij of ik van Duitsland kwam. Ik kreeg van haar een bruin brood van een kilo en dat was gauw opgesmuld. Het meisje gaf mij ook nog een gulden voor de trein en daar was ik heel blij mee. Ik heb altijd veel spijt gehad dat ik haar naam en adres niet gevraagd heb. Had ik dat wel gedaan dan had ik haar nog kunnen bedanken. In de trein van Den Bosch naar Tilburg sliep ik direct. In Tilburg werd ik wakker. Ontzettend veel mensen stonden daar te wachten op terugkerende gevangenen. Onze pa is na de bevrijding elke avond op het station in Tilburg gaan kijken of ik er niet bij was. De avond dat ik aan kwam, stond hij er toevallig niet.

Een sigarenmaker uit de Stationsstraat in Tilburg heeft toen mijn broer gewaarschuwd dat hij een fiets moest brengen. Hij kende mijn ouders. Het weerzien thuis was in één woord geweldig. Eerst heel goed gegeten. Heerlijke ham van een pas geslacht varken. De buren, iedereen kwam om met mij te praten. Iedereen schrok hoe slecht ik er uit zag.

De dag daarna ben ik naar mijn tante op de Eikelenbosch in Baol gegaan. Ook daar werd ik hartelijk ontvangen, speciaal door Pollie, de lieve hond. Al vóór ik weg ging was hij mijn beste maat. Hij reed altijd met mij en het paard mee. Ik kom op de werft en Pollie begint me toch te blaffen. Ik roep, ha Pollie! Hij springt als een gek op mijn schouders. Dat is mooi toch, niet dan?

Nog kwaad kan ik echter worden als ik terug denk aan hetgeen ik een paar maanden later meemaakte. Omdat ik weinig of geen kleren meer had moest ik mij wenden tot het Rode Kruis in Baarle-Nassau. Daar kreeg ik te horen dat ik geen recht had op kleren omdat ik niet van Baarle-Nassau kwam. Ik heb er altijd moeite mee gehad om dat te kunnen vergeten.”

Slot

Tot zover het relaas van Jan. “Het is de waarheid. Ik heb niets gelogen. Nu ik dit allemaal weer vertel, word ik daar de komende nacht weer wakker van”, aldus Jan. Zijn vrouw Maria: “Ik word dat gewaar. Hij is dan heel onrustig.”

Jan en Maria aan de keukentafel

Jan, heel erg bedankt voor het vertellen van jouw indrukwekkende verhaal. Complimenten voor je moed en doorzettingsvermogen.

Namens Heemkundekring Amalia van Solms wensen wij jou en je vrouw nog heel veel gezonde, fijne jaren toe. Het ga je goed!

Nieuwe werkgroepen, als dát zou kunnen

Antoon van Tuijl

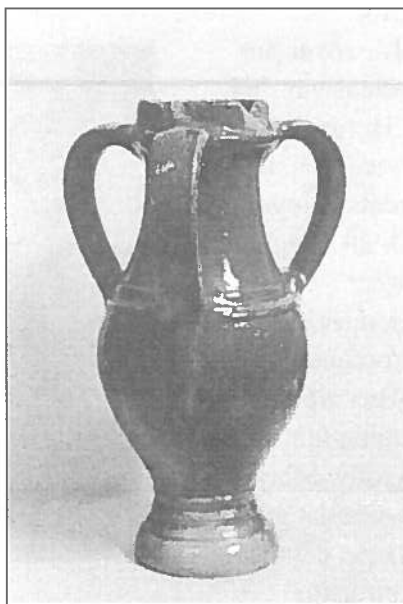
Van belangstellende leden zijn suggesties gekomen om aan bepaalde heemkundige thema's meer aandacht te besteden. Een kleine delegatie van het bestuur heeft hierover in juli een gedachtewisseling gehouden. Behalve een lijst van mensen die eventueel meer bij nieuwe activiteiten betrokken kunnen worden, vormden zich ook ideeën over nieuwe werkgroepen en kregen bestaande ideeën duidelijker vorm. Afsproken werd om in de volgende bestuursvergadering nader uitgewerkte plannen op tafel te leggen. Het voltallige bestuur kan dan de weg aangeven hoe nieuwe werkgroepen tot stand kunnen komen.

Snel starten

De kleine praatgroep van het bestuur is niet uit op overhaaste acties. Rustig opbouwen is het devies. Daarop maken we echter één uitzondering. Het zou namelijk wel heel goed uitkomen als we binnenkort een "Werkgroep Archeologie" aan u kunnen voorstellen. Enkele ogenschijnlijk losse feiten zetten ons aan tot wat meer spoed.

Schervenpuzzel

Op de zolder van het Heemhuis staan al jaren enkele kratten vol met scherven van aardewerk uit de late Middeleeuwen. Een waterleidingman vond ze eens bij graafwerk op Nijhoven en schonk ze aan Amalia. Wij dachten dat het onderhand wel eens tijd werd om daar iets mee te gaan doen. Daartoe programmeerden wij een archeologische tentoonstelling in ons Heemhuis voor de laatste maanden van 2004. We

zijn van plan al die scherven op een lange tafel uit te stallen. Vooraf hopen wij geïnteresseerde leden gevonden te hebben die willen proberen de stukken en brokken tot complete voorwerpen bijeen te puzzelen. Een nieuwe “Werkgroep Archeologie” kan zo met praktisch werk starten.

Verrassende vondsten

In de omgeving van Zondereigen wordt een ruilverkaveling voorbereid. In dat kader inventariseren deskundigen de streek op archeologisch gebied. Zij doen verrassende vondsten. De mogelijkheid bestaat zelfs dat er bodemonderzoek zal plaatsvinden. De “Werkgroep Zondereigen” heeft de vinger al aan de pols. Het is wellicht mogelijk dat een nieuwe “Werkgroep Archeologie” zich hierbij nuttig kan maken of anders toch zeker kennis kan vergaren.

Verwachtingen

Baarle mag ervan uitgaan dat er een rondweg om het dorp zal komen. Volgens het “Verdrag van Malta” moet er archeologisch onderzoek verricht worden voordat de eigenlijke werken aanvangen. Deskundigen hebben vrij hoge verwachtingen. Boschoven, de omgeving van de St. Salvatorkapel en Nijhoven zijn plaatsen waar de geschiedenis sporen in de grond nagelaten moet hebben. Het onderzoek daarnaar is werk van deskundigen. Maar een “Werkgroep Archeologie” zal ook hier zinnig werk kunnen doen.

Meedoen?

Heb je zin om met scherven te komen puzzelen? We beginnen daarmee op zondag 17 oktober bij de opening van de najaarstentoonstelling. Wil je daarna mee op zoek naar wat de Baarlese bodem al eerder heeft prijsgegeven? Wil je er graag bij zijn als er nieuw onderzoek te gebeuren staat? Zou je deel uit willen maken van een op te richten “Werkgroep Archeologie”? Neem gauw eens contact op met Antoon van Tuijl, bijvoorbeeld op een woensdagavond in het Heemhuis of via telefoon (013)-5078631. Andere thema's waarvoor het bestuur graag een werkgroep in het leven wil roepen, zijn: de Baarlese dialecten (hier werken al een paar mensen aan!) en historische paden en zandwegen. Volg onze verdere berichtgeving hierover.

In de voetsporen van pater Ladislas (8)

Biografie, deel 3 (slot)

Herman Janssen

Het leven van pater Ladislas Segers verliep buitengewoon avontuurlijk. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij brancardier aan het IJzerfront (zie deel 1). Daarna verrichte hij baanbrekend werk als missionaris in Canada (zie deel 2), waar hij op veel belangstelling kon rekenen door zijn joviale persoonlijkheid en zijn alsmaar toenemende heemkundige bezigheden.

1. Zonderling of volksheilige?²⁹

Pater Ladislas was een priester van het volk. Reeds tijdens zijn leven was hij een legende, na zijn dood werd hij zowaar vereerd als een volksheilige. 'Zij die zich vernederen, zullen verheven worden. Wij kunnen niet op de beslissing van de Kerk vooruitlopen door iemand in het publiek een heilige te noemen. Maar wie pater Ladislas heeft gekend, weet dat hij een heilige was. De gedachtenis aan deze volksheilige blijft nu nog sterker bij ons dan het ooit is geweest.'⁶⁵ De mensen waardeerden zijn goedheid, zijn eenvoud, zijn onthechting, zijn inzet als zielzorger en zijn levenswijsheid.

In goedheid en liefde... (is God bij ons)

'Zijn dood was een soort zegepraal van Gods goedheid. Onze-Lieve-Heer heeft pater Ladislas grote pijnen en een mogelijke operatie aan het been bespaard, wellicht als een beloning voor zijn onbegrensde goedheid voor anderen. Dit leven was goedheid, zichzelf totaal wegschenken en dat in alle eenvoud. Hij heeft iedereen gesticht tot het einde door zijn vriendelijkheid, zijn belangstelling voor de persoon en het werk van de medebroeders, zijn eenvoud en zijn geduld. Hij heeft zich helemaal gegeven, tot hij er vorig jaar bij gevallen is. Wij van onze kant hebben ons best gedaan om zijn laatste levensmaanden zo draaglijk mogelijk te maken'⁶³

Pater Ladislas zou geen vlieg kwaad hebben gedaan. Deze goedheid liep als een rode draad door zijn leven, van in de loopgraven tot bij het afscheid

van zijn medebroeders. Het geluk van de anderen was zijn grootste voldoening. Ladislas had een edel karakter. Zowel de charme die uitging van zijn persoonlijkheid als de invloed die hij uitoefende als priester, waren toe te schrijven aan een grote liefde voor de medemens.

'Liefde' kenmerkt het best zijn persoonlijkheid: de liefde tot God, de liefde voor de mens en zijn omgeving, de liefde voor de natuur. Ladislas had een groot geloof en vertrouwen in zijn naaste. Hij had een diepe sympathie voor de menselijke

emotie, wat opmerkelijk was gezien zijn schokkende ervaringen gedurende de Eerste Wereldoorlog. Ladislas beminde zijn volk en juist daarom was hijzelf één van de meest geliefde priesters in Ontario. Hij was toegewijd, geduldig en vriendelijk. Zijn vrolijk lachende gezicht getuigde van een eeuwig optimisme.

Eenvoud

'Iedereen sprak van zijn eenvoud en zijn warme persoonlijkheid. Hij was de favoriet van de jongeren. Je kon zijn woordjes in de kerk moeilijk een sermoen noemen. Het trok meer op een causerie, verlucht met een gedicht of een vertelsel. Nu en dan zong hij een liedje om een of andere gedachte te illustreren. Ladislas was een groot mens zonder grootdoenerij. Hij walgde van alle gemaaktheid. Er ging een sterke invloed uit van zijn ongedwongen omgang met zijn medemens. In hem was geen leugen of dubbelzinnigheid. Hij was zichzelf en stelde zich volledig ten dienste van de medemens. Zelf wilde hij niet gediend worden. Zijn leven wordt vergeleken met een

zonsondergang: naarmate de zon dieper zinkt, kleurt zij de horizon met rijkere kleuren tot meerdere glorie van God.’¹⁶

Onthechting

Ladislav was tot ver in de omtrek gekend voor zijn vrijgevigheid, in het bijzonder tijdens de depressie die volgde op de beurscrash van New York. Hij slaagde erin om zich los te maken van het aardse en deze onthechting maakte een diepe indruk. In Blenheim deed hij al zijn verplaatsingen te voet, tot dertig mijl per dag. Hij weigerde resoluut elke lift. In Toutes Aides reed hij met een ‘cabootse’ of paardenslede.⁶⁶

Als kapucijn probeerde Ladislav ‘alles voor iedereen’ te zijn. Hij gaf al zijn bezittingen weg. ‘Ik ben van Zonder-Eigen,’ was zijn bekendste one-liner om dit opmerkelijk gedrag te verklaren. Ladislav was arm met de armen en besteedde geen cent aan zijn eigen onderhoud. Hij droeg oude kleren en gaf de betere, die hij van zijn parochianen kreeg, weer weg.

Als pastoor liet hij zich nooit verleiden tot het houden van speciale collectes. Hij dreef de onbaatzuchtigheid zo ver dat hij, vóór de gebruikelijke collecte op zondag, zijn parochianen waarschuwde dat ze eerst voor hun kinderen en dan pas voor de kerk moesten zorgen. Toen Ladislav stierf lag er in zijn kloostercel niets dan een versleten pen, een paar volgekribbelde schrijfboeken, een kruis en zijn eigen doodsprentje.

Zielzorg

Naar het getuigenis van zijn tijdgenoten was pater Ladislav Segers een uitzonderlijke zielzorger. Door zijn levensstijl en zijn groot, begrijpend hart wist hij eenieders sympathie te winnen, ook die van de andersdenkenden.⁶⁷ Naar aanleiding van zijn gouden kloosterjubiläum aarzelde de Gazette van Detroit niet om te verklaren: ‘Dank zij deze man hebben duizenden immigranten hun geloof bewaard’⁶⁸ Deze

lof was geenszins overdreven. Want Ladislas was inderdaad vóór alles priester en franciscaan.

Pater Ladislas leefde zoals zijn grote voorbeeld, de heilige Franciscus. Hij was bescheiden, een man van het volk en een echte avonturier. Hij stond voor iedereen open en maakte ontelbare vrienden. Via deze persoonlijke vriendschap hebben velen de weg naar de kerk gevonden. 'Meer dan veertig jaren ben ik met de Orde van Franciscus verbonden en nooit heb ik een man gekend die me meer herinnerde aan Franciscus van Assisi dan deze boerenzoon uit de Kempen.'²⁹

Levenswijsheid

Ladislas nam de tijd voor een babbeltje. 'Hij verraste me voortdurend met zijn filosofische bemerkingen. Ik was zijn misdienaar, later zijn chauffeur. Vaak reden we op en neer tussen Blenheim en Eriean. Ooit zei hij dat er een spatje goedheid is in iedere mens, zelfs in een moordenaar. Dat was een opmerkelijke uitspraak voor mij. Ik had geleerd: goed is goed en slecht is slecht. Er bleek zowaar iets te bestaan als een gulden middenweg. Een andere keer beweerde hij dat een jongen goed is zolang hij niet kan verdragen dat zijn moeder weent.'¹⁶

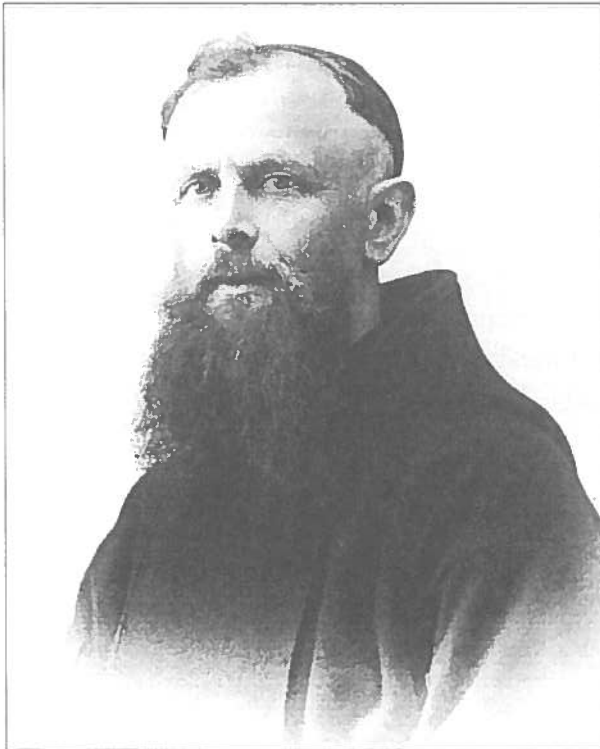
2. Heemkundige

Pater Ladislas was gefascineerd door de plaatselijke geschiedenis en de natuur. Hij was een romanticus, een dromer, een natuurmens of, zoals hij zichzelf noemde, een bard. Ladislas droomde van ridderlijke avonturen. Hij dweept met de Walhalla, Walkuren, Vikings, ridders, Breidel, De Coninck en... Zondereigen.

'Zondereigen is voor mij juist het middenpunt van den aardbol gebleven.'⁶⁹
'Aan paardengedachten ben ik immer rijk geweest en dat is het antwoord op de vraag van de familie: Waar gaat hij het toch zoeken? Kwestie om de eentonigheid van het mensdom te breken.'⁷⁰ 'Voor liefhebbers is de oudheid zoo betooverend dat ze er niet meer rustig van kunnen dood gaan.'⁷¹

Ladislav Segers vroeg zijn familieleden om oude akkernamen te noteren. Aan de hand daarvan probeerde hij de geschiedenis van Ginhoven en Zondereigen te reconstrueren. Over zijn vondsten in oude boeken geraakte hij niet uitgepraat. Een mooi voorbeeld daarvan is volgend citaat: 'Het land tusschen Mark en Baal was van Gelmel (zie Antiquitates Bredanenses) en 't is de Zondereigensche Mark die nu nog de grens is. Dat alles betoovert mij zoo zeer dat ik er mijn missionarisvotatie aan zou verliezen. En de liefde voor dat dorpkje wordt gelijk een oceaan, juist om die prullen...'⁷²

Zijn wekelijkse artikels in de krant ondertekende Ladislav altijd met de schuilnaam 'Vossenberg'. Met dit pseudoniem omzeilde hij eventuele kritiek vanwege zijn kerkelijke oversten, een tactiek die Ladislav al had toegepast tijdens de Eerste Wereldoorlog. 'Vossenberg' werd een begrip in Canada. Op de duur sprak men Ladislav zelfs aan als 'pater Vossenberg'.

Ladislav had die schrijversnaam gekozen uit liefde voor zijn geboortedorp. De Vossenberg op Ginhoven was zijn favoriete plekje op aarde. Ladislav had er goede herinneringen aan. Als kind had hij er nog gespeeld. Later ontdekte hij dat bij die kunstmatig opgeworpen heuvel de roots van Zondereigen lagen. Daar moet ooit de versterkte burcht van Gelmel hebben gestaan. Groot was zijn verontwaardiging toen hij vernam dat er slordig werd

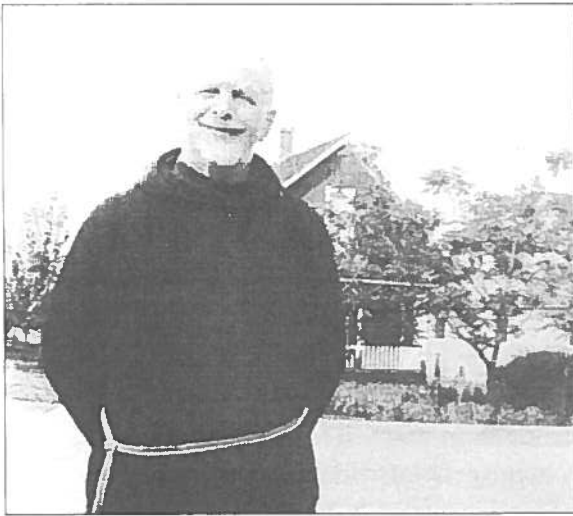
omgesprongen met dit waardevol historisch erfgoed. ‘Uw vader schreef dat ze den Vossenberg gingen slechten en ik schreef naar burgemeester, schepene en naar Taxandria iets over vandalisme. Schreef ook naar eigenaars. Oud-Brabant, were die. Maar om in mijn koppigheid voort te doen, raad ik U aan dien Vossenberg te kopen en hem als geschenk te geven aan de gemeente. En na honderden jaren zal de geschiedenis van Zondereigen U er nog om prijzen.’⁷⁰

Journalist⁰⁴

Als beginnend schrijver manifesteerde Ladislas Segers zich vooral als een talentvol journalist. Hij behoorde tot de eerste en trouwste medewerkers van pater Ildefons Peeters toen deze in 1915 ‘De Belgischen Standaard’ lanceerde als dagblad voor Vlaamse frontsoldaten. Datzelfde jaar nam Ladislas deel aan de letterkundige wedstrijd ‘Gift for Belgian soldiers’.⁰¹ Zijn verdere oorlogsherinneringen heeft hij neergeschreven in een oorlogsdagboek, wellicht op vraag van Franciscus Laroy (van Sint-Gillis), de prefect van het seminarie van theologie. Op 18 december 1914 ontving Ireneus Hoet (van Roeselare) een kaart van deze prefect: ‘Gelief te zorgen alsook de andere aalmoezeniers en brancardiers van zoveel mogelijk een dagboekje bij te houden van uw werkzaamheden’. Ladislas herschreef zijn aantekeningen kort na de oorlog in de vorm van een verhaal. Dat wordt bewezen door de publicatie in 1920 van een uitsnede uit dit ‘dagboek’, namelijk over het eindoffensief.

Pater Ladislas heeft zijn journalistieke bedrijvigheid voortgezet in Canada. Reeds in 1927 schreef hij zijn eerste bijdrage voor de Gazette van Detroit, ‘The only Belgian Newspaper in America’. Dertig jaar lang was hij een vaste medewerker van dit weekblad en publiceerde hij zijn artikeltjes in de rubriek ‘Voor ons Volk in Canada’.

Door middel van redactionele artikels en weersvoorspellingen legde hij contacten met landgenoten en bouwde hij een indrukwekkende vriendenkring op. Het is niet bekend of al deze artikels bewaard zijn, maar hun totaal zal vermoedelijk de 1.800 benaderen! Ladislas aanzag de Gazette als het best geschikte middel om zijn boodschap rond te dragen en om

Pater Ladislav op Pelee Island

contacten te leggen tussen de duizenden Vlamingen die als jonge immigranten Canada en de Verenigde Staten binnenstroomden. Voor heel wat families was er geen ander contact met de moedertaal.

Ladislav wou als schrijver een bijdrage leveren tot het geestelijk welzijn van zijn volk. Zijn pennevruchten zijn vaak pareltjes van levenswijsheid. Hij gebruikte graag raadseltjes en

grapjes om problemen te relativiseren. Een voorbeeldje: 'Waarin gelijken pastoor en onderpastoor op twee paardenbillen? Tussen hen is er altijd wrijving.' Of: 'Waarin gelijkt een onderpastoor op een asperge? Zoodra hij de kop bovensteekt, moet hij eruit.'⁷³

Verteller en dichter⁶⁸

Ladislav was niet alleen een goede journalist. Hij was ook een talentvolle verteller. In juni 1950 publiceerde hij in 'Onder Ons', het tijdschrift voor katholieke Vlamingen en Nederlanders in Canada, een moraliserende preek onder de titel 'De Kapucijn en de rovers'.

Zijn dichtwerk dateert uit de laatste tien jaar van zijn leven. Die bracht hij door in de eenzaamheid van Toutes Aides en Pelee Island. In zijn pastorij had hij geen radio of televisie. Bij zijn aankomst had hij zelfs de telefoon laten uitbreken omdat die zijn rust niet mocht verstoren.

Ladislav ging dichten in een onweerstaanbare drang om zichzelf te verwoorden. 'Den schrijversdemon (en sommige lezers) gunnen mij geen rust.'⁵⁸ De versvorm leek hem bijzonder geschikt om zijn gedachten op

papier te zetten. Hij schreef vier heldendichten in blanke verzen, naar vorm en inhoud eerder verhandelingen die herinneren aan Longfellow's Hiawatha. Nooit echter heeft Ladislav de pretentie gehad aan literatuur te doen. 'Geen dichter geboren, nooit niet kunnen rijmen. En als ik dan naar ritme zoek, lopen die lidwoorden voor mijn voeten gelijk vervelende hondjes. Dat is gans het secreet van die weggeschupte lidwoorden, dus uit onbekwaamheid. Toch met een schrijverspassie die me niet los laat en die mijn kluzenaarsleven moet vullen.'⁵⁸

Ladislav begon te dichten in 1952. 'Ik ben nu bezig liedjeszanger te spelen.' In *Toutes Aides* stuurde hij versjes rond met oude streekverhalen in de hoop door giften duizend dollar bijeen te sprokkelen voor de bouw van een kapel voor de halfbloeden. 'Het dwaas gedacht is me al te binnengekomen zoo iets te maken over Zondereigen's geschiedenis.'⁷⁴ Dit 'lied' over de geschiedenis van Zondereigen schreef hij in de winter van 1953 in Cayer. Hij hoopte dat het eens gezongen zou worden op een Zondereigense bruiloft.

Ladislav vond dat elke missionaris een hobby nodig had. 'De kluzenaars in de woestijn vlochten manden om den duivel uit hun eenzaamheid te houden. Ik maak liederen en wordt gedreven door een domme passie.'⁷⁵ In totaal schreef pater Ladislav vier omvangrijke verhandelingen in dichtvorm, echte pareltjes van volkspoëzie. Nog in Cayer schreef hij het 'Bardenlied', een bewerking van zijn oorlogsboek. Het is een ode in versvorm aan het Belgisch Leger, 'een der meest gepreze legers van de geschiedenis' en verscheen in de *Gazette van Detroit* vanaf november 1953 tot oktober 1954.

Het 'Gelmellied' dateert van omstreeks 1954 en verhaalt de historische legende van de Noorman Gelmel, heer van de dorpen Baarle, Castelré, Ulicoten en Zondereigen. Dit gedicht verscheen in de *Gazette van Detroit* in maart-april 1955. In 1961 werd de legende gepubliceerd in het tijdschrift van de Hoogstratense Oudheidkundige Kring.

Met 'Regenboog' schreef Ladislav Segers in 1956 op Pelee Island een essay over de mystieke theologie en de franciscaanse levensbeschouwing. In 1959 vertaalde hij dit gedicht in het Engels.

'Hilda Rots' ontstond in 1957, eveneens op Pelee Island. In dit boek vertelt de schrijver de Indiaanse legende van Hulda, een halfbloed, die door haar man, een Engels avonturier, in de steek gelaten wordt en uit wanhoop zelfmoord pleegt door zich van een rots in het meer te werpen. De oorspronkelijke Nederlandstalige versie verscheen in De Gazette van Detroit. De auteur zelf zorgde voor de Engelse vertaling ('The Song of Hulda Rock'), die door Vantage Press uit New York in 1960 werd uitgegeven. Een laatste dichtwerk tenslotte, 'De Bello Gallico', werd in 1961 gepubliceerd in de Gazette van Detroit, maar bleef door het overlijden van de schrijver onvoltooid.

3. Slotwoord

Graag beëindig ik de driedelige biografie van pater Ladislas met een mooie anekdote die hem wonderwel typeert. Het waargebeurde verhaal werd genoteerd door pater Pol Nieuwlandt. Hij werd in september 1959 aangesteld als parochiepriester van St.-Anne of the Lakes in Erieau, waar veel Belgische en Poolse immigranten wonen die leven van het toerisme en de landbouw. De akkers rond Erieau zijn ingedijkt en de zwarte, vruchtbare toplaag van het moerasland bezorgt de landbouwers een goed inkomen. De streek is vooral gekend voor de teelt van ajuinen, die over heel de USA en West-Europa worden uitgevoerd.

Op een dag hadden de gewassen erg te lijden onder de aanhoudende droogte. De landbouwers kwamen naar pater Nieuwlandt en vertelden hem volgend verhaal:

'Jaren geleden werd onze parochie bediend door Father Ladislas. Hij woonde in Blenheim in het klooster van St.-Francis. De zeven mijl naar Erieau legde hij te voet af met in zijn legerknapsak niets dan een stuk brood en een homp kaas, samen met een glas water zijn enige voedsel voor het weekend. Hij sliep op een bed van stro, volgens de regels van zijn orde. Hij was wijd en zijd bekend voor zijn eenvoudige levensstijl en zijn vrolijkheid. Hij was een legende nog tijdens zijn leven.

Tijdens een droge periode verbrandde de zon onze jonge planten. We waren de wanhoop nabij toen we de zwarte bovenlaag zagen veranderen in een poederig stof dat wegwaaide. De wind en de grote open vlakte veranderde het moerasland in een grote stofwolk. We vreesden het ergste en in de winkels werd over niets anders gesproken.

Een hoteleigenaar stelde voor om de hulp in te roepen van Father Ladislas. Een delegatie trok naar hem toe en vertelde dat er dringend nood was aan regen en geen beetje, want dat zou niet helpen. Ladislas luisterde zoals gewoon-

lijk, met een glimlach. Hij had de boodschap begrepen, ging meteen naar zijn kerk en knielde neer met gestrekte armen. Hij leek wel een tweede Mozes, smekend tot de Heer om hulp voor zijn kudde in nood. Zijn intense gebeden werden verhoord. Onaangekondigd stortte een hevige regen neer, de hele dag en de hele nacht. Meer nog: het regende dag en nacht gedurende een hele week. Hier en daar brokkelden de dijken af en overstromden de akkers door het water van het meer. De groenten en de toplaaag werden

weggespoeld. Tot slot begaven de laatste dijken onder het natuurgeweld en verdween al het landbouwland in het water zodat er dat jaar geen oogst meer mogelijk was.’

Om een lang verhaal kort te maken, de parochianen voegden eraantoe: ‘Als je bidt voor water, doe het dan alsjeblieft rustig aan. Dring niet teveel aan... Jawel, wij vroegen Father Ladislas om regen, maar niet zo belachelijk veel. We vroegen om regen en we kregen een zondvloed die ons bijna ruïneerde. We overleefden dat jaar slechts door de rest van zijn gebeden.’

Het antwoord van pater Pol Nieuwlandt was kort en krachtig: ‘Ik ben geen tweede Father Ladislas!’⁷⁶

Bronnen (aanwezig in het archief van onze Werkgroep Zondereigen)

01. Oorlogsdagboek van pater Ladislas.
04. M. Janssen, in *Vox Minorum*, 15de jaargang, p.252-259, uitg. Provinciaal der Minderbroeders Kapucijnen, Antwerpen 1961.
16. Uit het Engels vertaald citaat uit de notities van Peter Ryan.
29. Pater Pol Nieuwlandt, Terugblik op het leven en werk van Pater Ladislas Segers bij zijn tienjarig afsterven, 19 augustus 1971.
58. Brief aan E.H. Fons Van Beek, 31 januari 1958.
63. Brief van Z.E.P. Thomas aan de Vlaamse Provinciaal, 20 augustus 1961.
65. Gazette van Detroit, 3 augustus 1962.
66. The Blenheim News Tribune, 19 april 1950.
67. Gazette van Detroit, 21 juli 1959.
68. Koninklijke Academie van België, Nationaal Biografisch Woordenboek, p. 782-786, uitg. Paleis der Academiën, Brussel 1972.
69. Brief aan E.H. Fons Van Beek, 9 maart 1953.
70. Brief aan E.H. Fons Van Beek, 8 mei 1957.
71. Brief aan E.H. Frans Janssen, 23 februari 1951.
72. Brief aan E.H. Fons Van Beek, 6 oktober 1949.
73. Brief aan E.H. Frans Janssen, 28 januari 1952.
74. Brief aan E.H. Frans Janssen, 20 oktober 1952.
75. Brief aan E.H. Frans Janssen, 16 april 1955.
76. Gazette van Detroit, 6 oktober 1977.

Spinnenliefde

Ad van Eijl-van de Klashorst

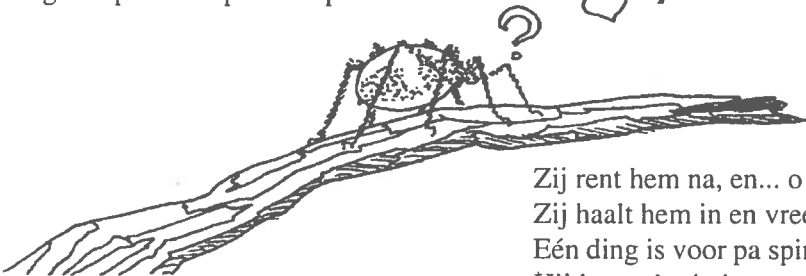
Als 't lente wordt, verlangt ma spin
Naar een huis, een man en een gezin
En zij gaat ijverig op zoek
naar een rustige en stille hoek.

Zij weeft een web, heel teer en fijn
En vangt insecten, groot en klein.
Al gauw is 't web heel goed bekend
Bij menige verliefde spinne-vent.

Ma spin die voelt zich zeer vereerd
Dat zij door mannen wordt begeerd.
Eén dappere vent houdt 't stug vol
En speelt zijn zeer verliefde rol.

Zij vindt hem eerst een beetje klein
Maar och, hij mag er toch wel zijn.
Het liefdeleven gaat van start
Een oude schuur brandt altijd hard.

Maar ook al vrijt hij zeer bekwaam
Hij is helaas niet monogaam.
Hij zoekt snel naar een andere schat
En gaat opnieuw op liefdespad.

Zij rent hem na, en... o wat strop
Zij haalt hem in en vreet hem op.
Eén ding is voor pa spin een troost:
Hij levert 't eiwit voor zijn kroost!

Kwartierstaat van Emilius Cornelius van Dyck

Jan Broos

Generatie I

1. Emilius Cornelius Van Dyck, geboren Zondereigen [België]
29 september 1886 [*B.S. Geb. akte 21,1886*], overleden
Diksmuide [België] 12 mei 1916 [*B.S. Ovl Akte 1916*], trouwt in
1912 met Maria Vermeiren

Generatie II

2. Jacobus Van Dyck, geboren Wuustwezel [België]
1 november 1852, overleden Zondereigen [België] 1923, trouwt in
Baarle-Hertog [België] 23 juli 1883 [*B.S. Huw. akte 4,1883*] met
3. Louise Verschueren, geboren Zondereigen [België]
10 december 1863

Generatie III

4. Jacobus Van Dyck, geboren Loenhout 2 augustus 1821
[*www.geneanet.org*], overleden Wuustwezel [België] 14 oktober
1890, trouwt in Wuustwezel [België] 28 november 1849
[*www.geneanet.org*] met
5. Anna Catharina Van Hoijsonck, geboren Wuustwezel [België]
10 december 1818 [*www.geneanet.org*], overleden
Wuustwezel [België] 5 januari 1892
6. Joannes Verschueren, geboren Merksplas [België] 9 februari 1826,
overleden Zondereigen [België] 23 juni 1879 [*B.S. Ovl akte
14,1879*], trouwt in Baarle-Hertog [België] 3 februari 1859 [*B.S.
Huw akte 4,1859*] met
7. Gerardina Sprangers, geboren Baarle-Hertog [België] 14 mei 1826,
overleden Baarle-Hertog [België] 26 februari 1886 [*DTB Ovl
Baarle-Hertog akte 5,1864*]

Generatie IV

8. Cornelius Van Dyck, gedoopt Loenhout 9 maart 1779
[www.geneanet.org], overleden Loenhout 8 december 1867,
trouwt voor 1812 [www.geneanet.org] met
9. Anna Theresia Van Dyck, gedoopt Loenhout 2 april 1792
[www.geneanet.org], overleden Loenhout 18 maart 1865
12. Petrus [(Peter)] Verschueren, gedoopt Merksplas [België]
14 december 1789 [*Dopen Merksplas*], trouwt in
Merksplas [België] 17 februari 1824 met
13. Maria Catharina Hofkens, gedoopt Merksplas [België]
15 december 1789, overleden Merksplas [België] 3 april 1866
14. Cornelis Sprangers, gedoopt Baarle-Hertog [België] 2 september
1780 [*DTB Dopen Baarle-Hertog*], overleden
Baarle-Hertog [België] 3 februari 1864 [*DTB Ovl Baarle-Hertog
akte 9,1864*], trouwt in Baarle-Hertog [België] 19 april 1822 met
15. Catharina Van Poppel, gedoopt Gilze 20 april 1791 [*B.S. Huw. akte
Baarle-Hertog 18,1822*]

Generatie V

16. Mattheus Nijs van Dyck, gedoopt Loenhout 4 februari 1737,
overleden Loenhout 31 januari 1818, kerkelijk huwelijk Loenhout
23 januari 1764 [www.geneanet.org] met
17. Elisabeth Peeters van Dyck, geboren circa 1739, overleden
Loenhout 5 juni 1809 [www.geneanet.org]
18. Adrianus van Dyck, gedoopt Loenhout 6 mei 1767
[www.geneanet.org], overleden Wuustwezel [België]
7 augustus 1843, trouwt voor 1793 met
19. Anna Maria van Tichelt, gedoopt Wuustwezel [België]
4 december 1767, overleden Zundert 18 maart 1822

24. Adriaan Verschueren, gedoopt Merksplas [België] 19 maart 1760 [Dopen Merksplas], overleden Merksplas [België] 7 februari 1795, trouwt in Merksplas [België] 30 januari 1781 [Huwelijken Merksplas] met
25. Maria de Neijs
26. Jacobus Hofkens, gedoopt Baarle-Hertog [België] 11 april 1759, overleden Merksplas [België] 21 december 1837, trouwt in Merksplas [België] 25 februari 1783 met
27. Anna Peeters, gedoopt Merksplas [België] 29 december 1757, overleden Merksplas [België] 18 januari 1841
28. Cornelius Cornelii Sprangers, gedoopt Baarle-Hertog [België] 11 september 1751 [B.S. DTB dopen Baarle-Hertog], kerkelijk huwelijk Baarle-Hertog [België] 21 oktober 1776 [B.S. DTB huwelijken Baarle-Hertog] met
29. Adriana Joannis Henrici Jespers

Generatie VI

32. Dionysius Nicolaus van Dyck, geboren circa 1700, begraven Loenhout 17 oktober 1781 [www.geneanet.org], kerkelijk huwelijk Loenhout 4 mei 1725 met
33. Petronella Matheus Goossens, geboren circa 1700, begraven Loenhout 11 december 1784
36. Gerardus van Dyck, gedoopt Loenhout 4 februari 1738 [www.geneanet.org], overleden Wuustwezel [België] 28 oktober 1799, trouwt voor 1768 met
37. Jacomina Peeters, gedoopt Loenhout 29 december 1732 [www.geneanet.org], overleden Loenhout 17 mei 1810
38. Jacobus Cornelii van Tichelt, gedoopt Wuustwezel [België] 4 juli 1737 [www.geneanet.org], overleden Wuustwezel [België]

- 2 februari 1802, kerkelijk huwelijk Wuustwezel [België]
24 februari 1767 met
39. Catharina van Hoijsdonck, gedoopt Wuustwezel [België]
2 januari 1743 [www.geneanet.org], overleden Loenhout
16 december 1822
48. Jan Verschuere, gedoopt Hoogstraten [België] 27 april 1711,
overleden Merksplas [België] oktober 1783, trouwt in
Merksplas [België] 10 januari 1758 met
49. Anna Cornelia Verheijen, gedoopt Merksplas [België]
15 november 1733
52. Joannes Hofkens, trouwt voor 1755 met
53. Adriana Jacobi Sommen
54. Willem Peeters, gedoopt Merksplas [België] 15 oktober 1714,
begraven Merksplas [België] 7 mei 1763, kerkelijk huwelijk
Merksplas [België] 12 februari 1743 met
55. Adriana Verheijen, gedoopt Merksplas [België] 12 december 1718,
begraven Merksplas [België] 6 januari 1790
56. Cornelius Joannis Sprangers, kerkelijk huwelijk
Baarle-Hertog [België] 29 augustus 1746 met
57. Anna Maria Verheijen

Generatie VII

72. Joannes van Dyck, gedoopt Loenhout 12 december 1701
[www.geneanet.org], begraven Loenhout 14 juli 1785, trouwt
voor 1733 met
73. Cornelia Stuijts, gedoopt Wuustwezel [België] 19 maart 1703,
begraven Loenhout 1 maart 1780
74. Adrianus Peeters, geboren circa 1705, begraven Loenhout
23 maart 1748 [www.geneanet.org], trouwt voor 1732 met

75. Adriana Meijvis, gedoopt Loenhout 29 oktober 1707
[www.geneanet.org], begraven Loenhout 10 september 1764
76. Cornelius van Tichelt, gedoopt Wuustwezel [België]
20 augustus 1690 [www.geneanet.org], begraven
Wuustwezel [België] 4 november 1738, kerkelijk huwelijk
Wuustwezel [België] 1 december 1725 met
77. Maria van Gestel, gedoopt Wuustwezel [België] 18 mei 1702
[www.geneanet.org]
78. Josephus van Hoijsonck, gedoopt Wuustwezel [België]
19 maart 1714 [www.geneanet.org], begraven
Wuustwezel [België] 29 december 1788, kerkelijk huwelijk
Wuustwezel [België] 22 november 1739 met
79. Maria Anthonissen, gedoopt Wuustwezel [België] 4 mei 1715
[www.geneanet.org], begraven Wuustwezel [België]
21 november 1780
96. Guilielmus Verschueren, gedoopt Meerle [België]
25 februari 1680, begraven Merksplas [België] 24 november 1743,
trouwt in Wortel [België] 20 februari 1708 met
97. Anna Gregorius Snoeys, gedoopt Meerle [België]
18 augustus 1680, begraven Minderhout [België]
25 november 1751

Generatie VIII

156. Paulus van Hooijdonck, gedoopt Wuustwezel [België]
10 augustus 1676 [www.geneanet.org], begraven
Wuustwezel [België] 20 augustus 1752, kerkelijk huwelijk
Wuustwezel [België] 15 april 1703 met

- 157. Anna Laureijssens, gedoopt Wuustwezel [België]
7 november 1682 [www.geneanet.org], begraven
Wuustwezel [België] 18 december 1767
- 192. Antonius Verschueren, gedoopt Meer [België] 14 maart 1647,
begraven Wortel [België] 15 mei 1714, relatie met
- 193. Catharina Wilhelmus Gabriels, begraven Wortel [België]
22 februari 1717
- 194. Gregorius Snoeys, relatie met
- 195. Elisabeth Snoecken
- 196. Adrianus Gasparus Verheyden, gedoopt Merksplas [België]
19 november 1657, trouwt in Wortel [België] 15 januari 1681 met
- 197. Maria Adrianus Jacobi Peeters
- 198. Adriaan Gijssels, relatie met
- 199. Helena Adriani Mutsaerts

Generatie IX

- 384. Leonardus Leonardi Adrianus Verschueren, trouwt in
Meer [België] 19 juli 1628 met
- 385. Barbara Adrianus Gerardus Staelkens
- 392. Jeisper Mathijs Verheyden, trouwt (2) Baarle [België]
25 november 1663 met Joanna Georgii, trouwt (1) Baarle [België]
4 juli 1652 met
- 393. Anna Joannis Jacobs

Generatie X

- 784. Matthias Adriani Gerardi Verheijen, trouwt voor 1616 met
- 785. Magdalena Aert Berghmans

Generatie XI

1568. Adriaen Geerit Verheyden, geboren circa 1550, relatie met
1569. Margriet Mathijs Peter Anthonis
1570. Aert Janssen van Bergen, relatie met
1571. Martijnken ?

Generatie XII

3136. Geerit Jan Peter Verheyden, geboren circa 1520, relatie met
3137. ? ?
3138. Mathijs Peter Antonis, relatie met
3139. Margriet Jans van Roeth

Generatie XIII

6276. Peeter Antonis, relatie met
6277. Elisabeth Jan Swanen

Regionaal archief Tilburg

De gemeenteraden van Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Geertruidenberg, Gilze en Rijen en Oosterhout namen in februari/maart 2004 gezamenlijk het besluit om hun archieven en collecties in Tilburg onder te brengen. Deze operatie werd op 1 maart gestart. Op maandag 21 juni droeg wethouder Oolhorst van de gemeente Oosterhout symbolisch de laatste doos over. De verhuizing was daarmee achter de rug.

Op de website van het Regionaal Archief Tilburg wordt steeds meer informatie over de “nieuwe gemeenten” bijgevoegd. Zo worden alle beschikbare inventarissen en plaatsingslijsten op de site geplaatst. De archieven kunt u in het Onderzoekerscentrum van het Regionaal Archief Tilburg raadplegen. Wie een bezoek wil brengen, kan terecht aan het Kazernehof 75 te Tilburg. De openingstijden zijn: dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur, zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Regionaal Archief Tilburg
Postbus 90155
5000 LH Tilburg

Tel. 013 542 94 70
rhc@tilburg.nl
<http://regionaalarchief.tilburg.nl>

Dè wou ik weten

Een echt gebeurd verhaal uit 1899

Fons Willemsen

Oud kan ie nie zijn, dè mènneke wè daor loopt. Als die een jaor of twaalf is, dan is't al veul, denk ik. Hij heeft een bijl en een zaog bij en die hangen aon zijne schou'er en ook een rooie zakdoek met wat er in en nog zo'n blauw drinkekanneke. Wè zou dè mènneke gaon doen? Dè maakt mèn zo nieuwsgierig en ik denk: "Ik gao'm achternao." Het was in de Ouwe Strumptsebaon op den Haaikant in Ulicoten. Hij ging de Strumpt op aon, richting Schoorshaai. Dè was een heel end lopen, man! En dan motte weten, het was 's mèrgens heel vruug, nog maor aamper licht!

In de Schoorshaai staot ie stil en legt zijn spullen op de grond. Ik gao naor hem toe en zeg tegen hem: "Gaode gij hier werken?" En de jongen antwoordt: "Wat anders? D'r mot verdiend worden, anders lijen wij èèrmoei!" "Gij hebt zo nogal spullen bij," zeg ik. "Jao, zoals ge ziet, m'n zaog en bijl. En in die zakdoek zit m'n middagboterham met een stukske gekookt spek." "En mag ik nou 'ns vraogen hoe oud dè gij bent?" En hij zegt: "Ik wordt twaalf jaor op drieëntwintig juli." "Dè's over drie maonden!" roep ik. "Jao, dè kan wel," zegt het mènneke en vertelt verder dè hij hier gère werkt, in 't bos. En dè hij hier al drie weken bezig is. Hij heeft al veel bomen afgezaogd. Hij vindt het geweldig als er weer ene tegen de vlakte gaot. Ik wil ook wel weten of dè goed verdient. Hij kèkt me eens aon en zegt dè-t-ie enen halve stuiver per boom krijgt. Maor hij bewerkt er maor vijf per dag, want ge mot weten, legt hij uit, dè hij ze nie alleen omzaogt, maor ze ook mot uitklejen! Dè wil zeggen, takken d'r af en den bast er ook nog af en dan nog de takken tot musterd binden. Hij mot zuiver werk leveren. Zo doe hij dè zes daogen in de week. "Als alles goed loopt," zegt de jongen, "dan heb ik als de week om is, vijftien stuivers verdiend!" Daor is z'n moeder heel blij mee, zegt ie, want zij moeten het met zijn tweeën verdienen, omdat hij gene vaoder meer heeft. "Jao, dan motte hard werken om in 't

lève te blijven.” Verder vertelt hij dè zijn moeder ook heel hard werkt. Ze heeft twee geiten en een vèrken in de kooi. Op de werft lopen zeven of acht kippen. Daor raopen ze af en toe een paor eikes van.

Dan wil ik weten of hij eigenlijk niet naor de school moet, omdè hij toch nog zo jong is? Hij geeft toe dè-t-ie eigenlijk nog wel moet leren, maor d’r is zoveul werk te doen en z’n moeder doet alles op het land, èrpel zetten en rooien en wat er maor te doen is. “Zegt maor gerust, het valt nie mee om zo saomen de kost te verdienen!” Hij is eerst wel naor de school gegaon in Ulicoten. Daor was ene strenge meester, herinnert hij zich. Dè was meester Wackerhausen. “Ik heb goed leren schrijven en goed leren rekenen,” zegt hij. “Daor is m’n moeder nog altijd blij mee dè ik dè goed kan.”

Zo heb ik heel wè opgedaon bij dè mènneke en ik zeg tegen ‘m: “Sjouwt maor wè deur!” Misschien was hij wel heel blij dè ik ging, want hij was gekomen om een paor stuivers te verdienen. Mee al dè praoten van mèn was veur hem niks te winnen.

Ik ging naor den Haaikant terug en laot me daor nou toch in gesprek komen met de moeder van dè mènneke in ’t bos. Ik vertel dè moederke dè ik net gebuurt heb mee die zoon van heur.

Zo kwam ik al gauw te weten, dè de vaoder al gestorven was veur de geboorte van de zoon. De jongen wist dus nie beter als zij hoorden met tweeën bij mekaor. “Het valt nie mee als ge zo moet lèven,” besluit de vrouw.

En zo kon ik gaon. Ik was in elk geval aon de weet gekomen, dè ’t lèven in die tijd nie gemakkelijk was. Dè zedde toch zeker wel mee mèn eens?

Verwantschap prinses Elisabeth van België en Amalia van Solms

Herman Janssen

Generatie 1

1. Elisabeth Thérèse, Marie, Hélène, prinses van België,
°Anderlecht, 25 oktober 2001

Generatie 2

2. **Filip (°1960), prins van België**, getrouwd 1999
3. Jonkvrouw, gravin Mathilde Marie-Christine Ghislaine d'UDEKEM
d'ACQZ, prinses van België (°1973)

Generatie 3

4. **Albert II Félix Humbert (°1934), koning van België**, getrouwd 1959
5. Donna Paola Margherita Giuseppina RUFFO di CALABRIA (°1937)

Generatie 4

8. Léopold III Philippe Charles (°1901,+1983), koning van België,
getrouwd 1926
9. **Astrid Sofia Louisa Thyra van Zweden** (°1905,+1935)

Generatie 5

18. **Oscar Carl Vilhelm van Zweden en Noorwegen** (°1861,+1951),
getrouwd 1897
19. Ingeborg Charlotte Carolina Frederikke van Denemarken
(°1878,+1958)

Generatie 6

38. Christian Frederik VIII Wilhelm van Denemarken
(°1843,+1912), getrouwd 1869

39. **Louisa Josefina Eugenie van Zweden en Noorwegen**
(°1851,+1926)

Generatie 7

78. Carl XV Ludvig van Zweden en Noorwegen
(°1826,+1872), getrouwd in 1850

79. **Wilhelmine Frederika Louise van ORANJE NASSAU**
(°1828,+1871)

Generatie 8

158. **Willem Frederik Karel** (°1797,+1881), getrouwd in 1825

159. Louise Augusta van Pruisen (°1808,+1870)

Generatie 9

316. **Willem I Frederik, koning der Nederlanden**
(°1772,+1843), getrouwd in 1791

317. Frederika Louise Wilhelmina van Pruisen (°1774,+1837)

Generatie 10

632. **Willem V Batavus van Oranje-Nassau** (°1748,+1806), stadhouder
van de Nederlanden, getrouwd 1767

633. Wilhelmina “Willemijntje” van Pruisen (°1751,+1820)

Generatie 11

- 1.264. Willem IV van Oranje-Nassau** (°1711,+1751), Prins van Nassau-Dietz en Oranje, stadhouder van de Nederlanden, getrouwd 1734
1.265. Anna van Groot-Brittannië en Hannover (°1709,+1759)

Generatie 12

- 2.528. Johan Willem Friso** (°1687,+1711), Prins van Nassau-Dietz en Oranje, stadhouder van Friesland en Groningen, getrouwd 1709
2.529. Marie Louise van Hesse-Cassel (°1688,+1765)

Generatie 13

- 5.056. Henry Casimir II van Nassau-Dietz** (°1657,+1696), stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe, getrouwd in 1683 met zijn nicht
5.067 Henriette Amalie van Anhalt-Dessau (°1666,+1726)

Generatie 14

- 10.112. Willem Frederik van Nassau-Dietz (°1613,+1664), Prins van Nassau-Dietz, stadhouder van Friesland 1640, Groningen en Drenthe 1650, getrouwd 1652
10.113. Albertine Agnes van Oranje-Nassau (°1634,+1696), vijfde dochter van Frederik Hendrik van Oranje-Nassau, stadhouder van Holland, Zeeland, Utrecht, Overijssel en Gelderland
10.114. Johann George II van Anhalt-Dessau (°1627,+1693), getrouwd in 1659
10.115. Henriette Catharina (°1637,+1708)

Generatie 15

20.226 en 20.230. Frederik Hendrik van Oranje-Nassau (°1584,+1647),
Prins van Oranje, Graaf van Nassau, stadhouder van Holland,
Zeeland, Utrecht, Overijssel, Gelderland, Groningen en Drenthe. In
1625 getrouwd met

20.227 en 20.231. Amalia van Solms-Braunfels (°1602,+1675)

Merkwaardigheden (40)

Antoon van Tuijl

Toortenraopers

Als we de bewoners van een bepaald land een verzameling typische kenmerken toedichten dan noemen we dat hun volksaard. Vlamingen beschouwen we bijvoorbeeld als Bourgondisch en gemakkelijk, Nederlanders zijn zuinig, Schotten gierig en Fransen doen alles met de Franse slag. Zo'n typering klopt natuurlijk niet voor elk afzonderlijk individu uit het bepaalde land, maar gemiddeld genomen zit er wel wat in.

Dorpsniveau

Ook op veel kleinere schaal als per land of volk is een bepaalde volksaard te herkennen. Vroeger heerste er altijd wel een zekere rivaliteit tussen naburige dorpen. Men kende elkaars kwaliteiten en hebbelijkheden. Vooral die laatste hebben er ooit in de geschiedenis toe geleid dat men de bewoners van het andere dorp met een karakteristieke bijnaam ging aanduiden. De volksaard op dorpsniveau kreeg een naam. Zo woonden er in Ulicoten Haaikneuters, in Zondereigen de Gaperkes (Frans van Gils beeldde ze prachtig uit in drie keramische kopjes, nu op de tentoonstelling te zien in het Heemhuis) en Baarle werd bevolkt door Toortenraopers.

Wat raapten de Baarlenaren?

De Baolse mensen raapten "toorten". Dat is een oud dialect woord voor "paardenvijgen". Toen bijna alle vervoer nog met paard en kar gebeurde, lagen de straten regelmatig bezaaid met paardenmoppen. Van de Baarlenaar wordt dus gezegd dat hij die "toorten" opraapte en verzamelde. Onze burens zagen dat als een vorm van armoedzaaij. Toortenraoper was dan ook een spotnaam.

Nuttig materiaal

Paarden eten gras, hooi, haver en andere granen. In tegenstelling tot herkauwende dieren met hun meerdelige maag, verteert dat voedsel bij het

paard in de ene maag maar gedeeltelijk. De paardenmoppen zitten nog vol bruikbaar en nuttig materiaal. Geen wonder dat vroeger een troep mussen juichend achter het paard neerstreek als dat zijn dampende resten op straat gedeponeerde had. Ze vonden er volop voorgeweekt graan. Van het gedeeltelijk verteerde gras en hooi bleven veel vezels achter in de paardenmest. Liet je die drogen, dan kon ze heel goed dienen als brandstof in het open haardvuur of in de kachel. Toorten rapen was voor arme mensen een besparende bezigheid.

Wie geen dieren hield, maar wel een tuintje had, kon de toorten natuurlijk ook heel goed als bemesting gebruiken bij het telen van zijn groenten.

Mooi in beeld

Hoe komen we nou zo bij dit verhaal? Heel eenvoudig. Cees van Gils reikte ons een foto aan uit de vroege jaren dertig van de vorige eeuw. Het jongetje dat de zware emmer sjouwt, is zijn broer André. Hij helpt zijn oude buurvrouw Nel Krijnen. En wat is Nel aan het doen? Juist, toorten aan het rapen. Nel had geluk. Zij woonde op Loveren, dicht bij de melkfabriek. Daar kwam dagelijks een aantal paarden bijeen op het voorplein. Terwijl de voermannen de kannen melk afleverden en de lege weer op de kar zetten, hadden die beesten alle kans om een rijke oogst aan toorten voor Nel en kleine André klaar te leggen.

Een mooi beeld van een merkwaardige activiteit. Laat de buurdorpen maar schelden!

De Merel

Piet v.d. Flaes

De merel is in ons land een graag geziene zangvogel. Vooral 's morgens zingt hij met zijn mooie stem zijn zoetgevooisde liedjes. Maar als het regent, hoor je hem niet. Het is een vogel die zich gaarne in de nabijheid van mensen ophoudt.

Het wijfje bouwt zich haar nest dat overal aanwezig kan zijn: in schuurtjes, heggen en in het struikgewas. Twee of drie maal per jaar bouwt zo'n merelvrouwtje er stevig op los, terwijl het mannetje zich bezighoudt met voedsel zoeken en fluiten. Ze hebben rond het nest een eigen afgebakend gebied, wat ze met hand en tand verdedigen tegen opdringerige soortgenoten.

In tegenstelling tot wat veel mensen denken, zijn er merels die hier de winter doorbrengen, maar ook zijn er die naar het zuiden trekken. Mijn buurman vertelde me dat een merel met maar één poot zeer driftig kon optreden tegen soortgenoten die op "zijn" gazon ook wel eens een worm kwamen zoeken. Hij verjoeg ze onmiddellijk met veel kabaal.

Het legsel bestaat meestal uit drie tot vier eieren. Die hebben kleuren als blauw en bruin, met strepen en spikkels in andere kleuren. Beide ouders zorgen voor het broeden. Als na ruim twee weken de jongen uitkomen, worden ze ook door beide ouders verzorgd. Het nest waarin het merelkroost groot wordt, bestaat uit kleine takjes, strootjes en tegenwoordig ook al wel uit reepjes plastic.

Ik heb eens meegemaakt dat een merel een nest maakte in de buitenzak van een landlopersjas. Die jas hing bij ons in het kippenhok. Een ontsnapt kasteelmènneke uit Wortel-Kolonie had hem daar omgeruild tegen een oude korte jas die daar al heel lang aan een roestige spijker hing. In die jaszak zijn vier jongen grootgebracht.

Vroeger hielden veel mensen een merelmanneling in een kooi. Die hokjes waren meestal veel te klein. Je zag de fiere zangvogel dan vaak langzaam wegwijnen.

Hoe kwamen deze mensen aan zo'n vogel met zijn koolzwarte veren en felgele snavel? Die vingen ze op een eenvoudige manier. Men ging met een schop naar een drooggevalen sloot. Men nam een bierglas mee dat taps toeliep. Dan werden een paar wormen gevangen en die werden onder in het glas gelegd. Men groef een gaatje en plaatste het glas met de wormen daarin. Graafwerk en glas werden gecamoufleerd met wat takjes en bladeren. Gegarandeerd dat je daarmee een merel kon vangen. Succes verzekerd! De vogel zag namelijk het gefriemel op de bodem van het glas. Hij wurmde zich met gesloten vleugels voorover in het glas om bij de wormen te kunnen. Dat lukte wel, maar hij kon zich dan niet meer bewegen en sleet zijn verdere leven in een kooi.

Laatst zat ik buiten met een jonge poes aan mijn voeten. Plotseling zag ik hoe haar houding verstrakte. Zij zag een merel die op het gazon bezig was een aardworm uit de grond te trekken. Ze kroop in een sluipgang met haar buikje dicht tegen de grond op haar prooi af. Op zeker moment klapte ik in mijn handen, waardoor de merel verschrikt wegvloog. De poes keek me met een vuile blik aan alsof ze wilde protesteren tegen mijn gedrag.

Verleden jaar vond ik eens de resten van een dode merel die tegen een raam gevlogen was. Later kwam ik het nest tegen met daarin vier rotte eieren. Zo kan het ook gaan!

Arme Amalia (49)

Het wordt een lange lijst deze keer, want blijkbaar hebben veel mensen aan Amalia gedacht bij het ruimen en rommelen tijdens de grote schoonmaak. Zo blijft onze verzameling groeien. Wij melden de volgende schenkingen.

*Een strooibusje Zwitsal poeder * een muskaatrasp * een grote zwartleren etui * een herdenkingspenning van de geboorte van Beatrix * een ovalen Mariamedaille * een ronde Sacramentsmedaille * een mobilisatiemedaille 1914-1918 * een babyweegschaal van het merk "Stube" * een sigarenkistje en een blikken sigarendoos * een opspan-ketting om jong vee in toom te houden * een blikken luciferdoos van het merk "Zwaluw" * een kop van een ontplofte granaat * een verzameling bidprentjes (die gaat naar de werkgroep genealogie) * een Kevelaar-jubileummedaille (Chr. Peeters fietste 25 jaar achtereen de bedevaart Tilburg-Kevelaar) * een handgeschreven receptenboek * een muts van onze eigen drumband (zonder embleem) * een verzameling blikken bussen, trommels en dozen * een leesstandaard * een gehaktmolen * een grote handzaag * een smal hakmes met superdik handvat * een grasschaar * een trechtertje met een eigenwijs scheef tuitje * een set messing deurklinken * een unster (handweegwerktuigje) * twee schiet-loden * twee brievenbus-dekplaten * een handtondeuze * vijf houten deurwervels * vier smeerbusjes met dunne tuitjes * twee hamers (zonder steel) * een set sleutelgatplaatjes * een glassnijder * een Remington elektrisch super 60 scheerapparaat * een kartonnen bus voor Radion zeep * een blikken oliekan * een draagbare radio-bandrecorder * een oud factuurboek * vier zweeptollen en twee haktollen * een tweekoppige Philishave * een houten naaikistje met uitneembaar bovenvak * vier St. Christoffelmedailles * een geëmailleerd wit kammenbakje * een set werknemerskaarten (waarop ze gewerkte uren moesten invullen) * een set autobescheiden * een staand olielampje * een wijwatervaatje * twee doosjes verbandartikelen * een houten pijp in foedraal * een serie speldjes, o.a. van Bergère Puddingfabriek en van de Limfa Limonadefabriek * een kaart van Baarle (uitgave 1979) waarop tientallen

bedrijven en instellingen staan ingetekend * een topografische kaart, blad 50, schaal 1:50.000, uitgave 1921 in kleur (gaaf exemplaar!)

Als goede gevers mogen we noemen: Gust Haagen, Ria Laurijssen, dhr. Gieskens, fam. Stadhouders, mevr. A. van Eyl, Frans de Bont, Femie Lückman, fam. Van Zon, Fons Willemsen, Corrie Bouter, mevr. A Koks-Cornelissen, fam. Bink en Fekke van Dijk.

Hartelijk dank en tot volgende keer.

Aanwinsten BiDoc (19)

Lida Luiten

Denk ook eens aan Amalia bij het opruimen van uw boeken, tijdschriften, knipsels, foto's, bidprentjes, enzovoort en breng op woensdagavond iets voor haar mee. Amalia bewaart uw schenkingen en stelt ze beschikbaar voor de gemeenschap. Wat zij het voorbije trimester zoal in ontvangst mocht nemen?

- 100 jaar Oudenbosch (1975).
- Bijdragen tot de geschiedenis van Baerle.
"Opgespoord" door Frans de Jonghe en aangekocht.
- Jubileumbrochure Zonnebloem Baarle.
- Parochieblad H. Bernardus (4x), schenking fam. Jacobs.
- Heemkundekring Rijkevorsel 1998 en 2000. Goirlenaren tussen hei en Ley. Goirlenaren en hun St.-Jan. Schenkingen van Frans Tuytelaars.
- Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden. Albums met plakplaatjes, losse plaatjes in originele verpakking.
Schenking van Fr. en R. de Jonghe.
- J. Cats, Anno 1655. Schenking mevr. A. van Eijl.
- Het Brabant van toen...
- Wilhelmina, de jonge koningin. Juliana, moeder, majesteit. Juliana. Beatrix op wereldreis. Prins en Prinsenhof. De volmaakte Hollandse keukenmeid. Schenkingen van mevr. A. van Eijl.
- Volksgebruiken in Nederland.
- Groot Heksenboek.
- Guido Gezelle gedichten. Eenzaam maar niet alleen. Doctor Vlimmen, drie delen. Kerkboek. De navolging van Christus.
Schenkingen van mevr. A v.d. Ven-Severijns.
- Kopieën kerkarchief Ulicoten (twee boeken en een map).
Schenking Fons Willemsen.

- Oude volken en culturen in het Heilige Land. Diana, haar zoektocht naar het geluk. Felix Timmermans, Schemeringen van de dood. De blinde man en de olifant, Nico ter Linden.
Schenkeningen van mevr. Van Rooy-Mertens.
- Omzwervingen in de Alphense praehistorie.
Schenking van Femie Lückman.
- Het haneboek van Stanislaus. Schenking Louis Verschueren.
- Een fuselier in de Belgische Opstand. Aangekocht.
- Noord-Brabant en de opstand van 1830. Aangekocht.
- Over hagelkruisen, banpalen en pestbosjes. Aangekocht.
- Over kaken, broodbanken,... Aangekocht.
- Lijnen door het Brabantse land. Aangekocht.
- Cultuurhistorische verkenningen in de Kempen.
- St.-Willibrord, apostel van Brabant. Aangekocht.
- Kamerad im Westen. Schenking via Ad Jacobs.
- Dwangarbeid en verzet in Mecklenburg '43-'44.
Schenking van mevr. A. van Eijl.
- Neerlands Heiligen in later eeuwen. Schenking van J. v.d.Burg.
- Nieuwe Nederlandse dichtkunst jaren '80.
Schenking mevr. A. van Eijl.
- Poosplaatsen. Aangekocht.
- Kijk ons (een kijkje in het dagelijks leven anno 2000). Beatrix, mens en majesteit. Handgeschreven versjesboek. Openbaar kunstbezit België en Nederland. Schenkingen mevr. A. van Eijl.
- Poging tot correctie enclaves 1785. Schenking van mevr. A. Kusters.
- Castelré 1914-1918, begrensd overleven. WG Speciale Projecten.

Hartelijk dank!

Nieuws uit de Kleine Bibliotheek

Christa Derks

's Maandags werk ik vaak in de Kleine Bibliotheek van het Heemhuis: nieuwe boeken inschrijven, nummeren en op de juiste plaats zetten. Vaak ontdek ik interessante dingen en dan denk ik: "Jammer dat de meeste heemleden dit niet zien!" Zo nu en dan wil ik een stukje schrijven over boeken die we gekregen hebben.

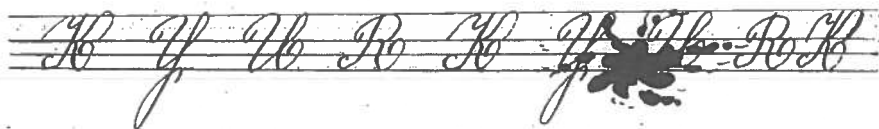
Dit keer vertel ik iets over het schoonschrijfschrift van Martha. Op de kaft staat een foto van de Belgische schrijfster Mevr. Van Ackeren-Doolaeghe. Achterop haar biografie. Martha heeft in dit schrift de "Neerhaal" geoefend, letters met een "Afgerond Been", het "Haakje" en letters met het "Gemengde Been" geschreven. Onderaan de bladzijde met de "Golvende Neerhaal" meldde de juf: *Wat groter schrijven*. Martha heeft dat goed begrepen want in een ander hoofdstuk volgt ze de aanwijzing op.

In dezelfde tijd dat ik dit schriftje ontdekte, kreeg de Kleine Bib. van Mevr. Guus Krom het boek "Camera Obscura" van Hildebrand, een herdruk uit 1943. In 1864 werd dit boek voor het eerst gedrukt.

Hildebrand is een populair schrijver. Hij schreef voor die tijd in vlotte zinnen over kinderen en volwassenen en hun dagelijkse belevenissen.

In het hoofdstuk "Kinderrampen" schrijft hij naar aanleiding van een gedichtje over de zorgeloze jeugd, dat dit gedicht nooit door een kind geschreven kan zijn. Waarom niet? Wel, het leven van een kind was niet zorgeloos! (Hier moest ik even denken aan Martha die met veel zuchten het schoonschrijven heeft geleerd). Hildebrand schrijft het volgende:

Volgende neerhaal van links naar rechts.

“O, die rekenboeken! Zij waren de zwakte van velen onzer. In mijn oog waren er geen hatelijker boeken. Vooreerst waren zij veel te vol letters en ten andere veel te vol cijfers.”

Over de schrijfles heeft hij het ook.

“Het volgende uur hebt gij geschreven; naa een mooi exempel; als bijv. zoo gij grootschrijft, het woord “uederwaardigheid”, opmerkelijk door de twee moeilijke W's, zonder aandikken bijna niet goed te krijgen. Om niet te spreken dat gij gekweld zijt geweest met een linkse pen, ontelbare haren in den inkt, een klad of drie, met kunstenaars achteloosheid over uwschrijfboek verspreid, en de onverbiddelijke wet dat gij twee maal uw pen op mocht steken om ze te laten vernaken.”

Wilt u meer weten over gewoontes, kleding, huisinrichting e.d. uit de tijd van Hildebrand, lees dan eens “De Familie Stastok”. Dat is mogelijk, want ook de boeken uit de Kleine Bibliotheek zijn te leen.

Wat was en wat komt

Terugkijkend...

zien we een lange lijst van activiteiten, waar we graag nog even aandacht aan geven.

De tentoonstelling “Toujours l’Amour” viel goed in de smaak. Er zijn veel mensen komen kijken. Sommigen vroegen zich af, waarom er geen namen en jaartallen bij al die mooie trouwfoto’s stonden. Jammer, maar daar ging de tentoonstelling niet over. De foto’s waren slechts een vorm van aankleding. Het thema was namelijk: gebruiken en rituelen rond het huwelijk.

Op 16 mei ging een groep dapperen al om 5.00 uur op pad. Toen het licht begon te worden liepen ze al door de dreven van de Gaarshof. Het werd een geslaagde Vroege Vogeltocht. De afwisseling in het terrein zorgde voor een even zo grote afwisseling in de waarnemingen.

Op zondag 16 mei kon onze werkgroep “Speciale Activiteiten” een groot karwei grandioos afsluiten. De gedachteniskapel op de Hooiberg in Castelré werd heringewijd. De betrokkenheid van de mensen uit Castelré was tijdens de restauratie al groot. Bij de plechtigheid leek iedereen wel aanwezig te zijn. Het boekje dat bij deze gelegenheid gepresenteerd werd, is een waardevolle aanwinst voor de geschied-schrijving van Baarle.

Op 5 juni bracht een bus een goedgegemust Amalia-gezelschap naar Den Dungen en Den Bosch. Het werd een heemuitstap waar iedereen zeer tevreden van terugkeerde. De vriendelijkheid van de gidsen, zowel in het ambachtenmuseum als in Museum Slager was weldadig. Als iemand ook maar iets te kort gekomen is bij de koffietafel, dan lag het aan hemzelf! Ze was namelijk helemaal compleet, zoals het een echte Brabantse koffietafel betaamt.

De 6de juni was er weer een heel ander gezelschap te gast in ons Heemhuis. Mevr. Van Eyl presenteerde voor een groot aantal genodigden haar bundel: “Gedachten werden Gedichten”. Wij verkopen die dichtbundel voor haar.

5 juni: uitstap naar o.a. het Ambachtenmuseum

De opbrengst gaat naar de Stichting "Pavel". Daarmee kunnen kansloze Russische kinderen op vakantie komen naar Baarle. "Die kinderen durven daarna rechtop te lopen!" betoogde Mevr. Bep Marcus. Dat is het beste wat je een mens kunt geven, want dat betekent dat er zelfrespect ontstaan is. Er zijn nog boekjes te koop. Laat uw kans niet voorbij gaan.

Op 17 juni trokken ruim dertig leden naar de Hollandse Bossen, wellicht beter bekend als Blommegoed. Er stond een avondwandeling op het programma. Geert Adams, beheerder en dus kenner van het gebied, verzorgde een interessante rondleiding. Het werd een goed bestede avond.

Op de eerste zondag van juli hadden we weer een flink aantal mensen op de koffie. Zij wilden graag de opening van de zomertentoonstelling meemaken. Na een kort welkom vertelden beide exposanten, Frans van

Gils en Meindert Derks hoe ze werken, waar hun ideeën vandaan komen en wat hun drijfveren zijn. U kunt hun werk nog zien tot eind september.

De avond van 15 juli was ingeruimd als informatieavond over Wereldoorlog I. We kwamen daarvoor bijeen in Zondereigen. Een belangrijk doel was de deelnemers aan de driedaagse reis naar de Westhoek een portie voorkennis te geven. De organisatoren en het bestuur waren aangenaam verrast dat de belangstelling zo groot was, met name vanuit Zondereigen. Herman presenteerde een knappe verzameling indringende beelden en schetste daarmee bijzonder helder oorzaken en gevolgen van deze grote waanzin. Hoe hij het “verhaal” naar onze eigen omgeving wist om te buigen, werd door de zaal zeer gewaardeerd.

Toen werd het vakantie. Dan wordt het ook in onze kring wat rustig, maar...

Vooruitkijkend...

zien we de nieuwe activiteiten al weer opdoemen.

De werkgroep “Bomen in Baarle” gaat op 4 september op verzoek van de Nederlandse Bomenstichting een wandeling in Baarle verzorgen, in het kader van “meer aandacht voor bomen”.

Op 5 september presenteert de werkgroep “Heemkalender” de nieuwe kalender voor 2005. Het thema is: Ambachten van vroeger en van nu. De werkgroepleden vinden het natuurlijk leuk als u van de partij bent bij de presentatie.

In het weekend van 11 en 12 september doen wij mee aan de “Open Monumentendagen”, d.w.z. wij sluiten aan bij het Belgische thema, wat groen en monument combineert. Wij verzorgen een bomenwandeling en een wandeling over het voormalige stationscomplex van Baarle-Grens.

Op 18 september komen leden van een aantal heemkundekringen voor een verbroederingsdag bijeen in Merksplas. Zo leer je elkaars heem kennen en kunnen er nuttige en prettige contacten ontstaan.

In samenwerking met de Provincie Antwerpen en de Gemeente Baarle-Hertog gaat vanaf 1 oktober een grote tentoonstelling lopen over de Eerste Wereldoorlog. Een speciale ad hoc werkgroep verzorgt het Baarlese accent van deze tentoonstelling.

Op 2 oktober worden de Westhoekgangers uitgenodigd voor een terugkommiddag. Er kunnen dan ervaringen en foto's uitgewisseld worden.

De 3de oktober herdenken we de honderdste geboortedag van Pater Loffeld. Daar staan we even bij stil, omdat hij – zonder anderen te kort te doen – toch wel de echte opstarter is van onze vereniging.

We houden een lange wandeling op 16 oktober.

Omdat het eerste weekend van deze maand al zo vol zit gaan we op 17 oktober open Heemhuis houden. Dan gaat er ook een nieuwe tentoonstelling van start rond het thema archeologie.

Voor 16 november staat een Baarlese avond op het programma. Aan de definitieve invulling wordt nog gewerkt.

16 december staat gereserveerd voor onze Kerstbijeenkomst....

Genoeg, genoeg! U kunt uw agenda bijwerken. Voor nadere informatie let u natuurlijk op onze uitnodigingen en op onze rubriek in Ons Weekblad.

Webgids erfgoed- en volkscultuurverenigingen

Het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw (VCV) heeft op 25 mei 2004 de website 'ErfgoedverenigingenWijzer' gelanceerd . Dit is een webgids van en over lokale verenigingen die actief zijn op het vlak van erfgoed en volkscultuur, waarin zij hun werking voorstellen voor een ruim, geïnteresseerd publiek (www.erfgoedverenigingen.be).

De ErfgoedverenigingenWijzer bevat informatie over lokale verenigingen en groepen die volkscultuur, cultureel erfgoed en (lokale) geschiedenis bestuderen en/of activiteiten en evenementen rond erfgoed en volkscultuur organiseren. Erfgoedverenigingen zijn onder meer actief op het vlak van (lokale) geschiedenis en archeologie, heemkunde, industriële archeologie, familiekunde (genealogie), volkskunde, of erfgoed in de breedste betekenis van het woord. Ook dialectverenigingen, gidsenkringen, schuttersgilden, 'vrienden van' een erfgoedinstelling, of een van de talloze verenigingen die activiteiten organiseren rond 'volkscultuur' (ambachten, carnaval, historische stoeten, reuzen, kalenderfeesten, folklore, streekgastronomie, volkssporten, enzovoort) krijgen een plaats in deze webgids. Zo wordt een rijk en divers onderdeel van het Vlaamse, culturele verenigingsleven in beeld gebracht.

De verenigingen kunnen zelf on line informatie over hun vereniging beheren (werking, publicaties, contactgegevens, documenten en foto's). De gegevens die de verenigingen toeleveren voor deze databank zullen in de toekomst ook gekoppeld kunnen worden aan andere culturele databanken, zoals b.v. de databank van de Erfgoeddag, de toekomstige portaalsite cultureel erfgoed of de cultuurdatabank van CultuurNet, zodat dubbele invoer kan worden vermeden: de verenigingen passeren dan via de ErfgoedverenigingenWijzer als het ware aan één loket.

Activiteitenkalender 2004

September 2004

- Zon 05 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling met creatief werk van Meindert Derks en ceramisch werk van Frans van Gils
Presentatie Heemkalender
- Zon 05 13.30-16.00 Tentoonstelling met creatief werk van Meindert Derks en ceramisch werk van Frans van Gils
- Zat 11 en Zon 12 Open monumentenweekend, te organiseren in samenwerking met de gemeente Baarle-Hertog
- Zat 18 13.00-20.00 Grensoverschrijdende verbroederingsdag van heemkringen in Merksplas

Oktober 2004

- Vrij 1 t/m zon 24 Grote tentoonstelling "Den Oorlog Verklaard" over de 1^e Wereldoorlog. Gezamenlijke organisatie van provincie Antwerpen, gemeente Baarle-Hertog en heemkundekring Amalia van Solms.
Materiaal beschikbaar gesteld door de provincie Antwerpen, aangevuld met een Baarles deel. De tentoonstelling vindt plaats op het adres Turnhoutseweg 17 en is iedere dag geopend van 10.00 tot 17.00 uur, behalve op maandag.
Toegang gratis.
- Zat 16 09.00-15.00 Lange wandeling
- Zon 17 10.30-12.30 Open zondag en opening tentoonstelling archeologische vondsten
Aandacht voor 100^e geboortedag Pater Ed Loffeld
- Zon 17 13.30-16.00 Tentoonstelling archeologische vondsten

November 2004

- Zon 07 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling archeologische vondsten
- Zon 07 13.30-16.00 Tentoonstelling archeologische vondsten
- Din 16 20.00 Dia/filmavond over Baarlese mensen en gebeurtenissen in zaal de Lindeboom
-

Decemeber 2004

- Zon 05 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling archeologische vondsten
- Zon 05 13.30-16.00 Tentoonstelling archeologische vondsten
- Don 16 19.00 Kerstanimatie in zaal de Steppe Baarleseweg Ulicoten
-

Dia- en filmavond over
Baarlese mensen en
gebeurtenissen

Op dinsdagavond 16 november a.s. organiseert Amalia in zaal de Lindeboom een dia- en filmavond over Baarlese mensen en gebeurtenissen.

Ons is gebleken dat leden van Amalia het erg leuk vinden om (oude) dia's en films te zien waarin inwoners van en activiteiten in Baarle, Zondereigen, Castelré en Ulicoten, aan bod komen.

Voor het benodigde dia- en filmmateriaal doen wij deze keer een beroep op onze leden.

Hebt u leuke (oude) dia's en filmbeelden over mensen en gebeurtenissen in ons dorp?

Kent u eventueel vrienden of kennissen die over dergelijk interessant dia- en filmmateriaal beschikken?

Neem dan s.v.p. contact op met onze secretaris, Dré Moors, Hertogenstraat 14, 5111 AR Baarle-Nassau.

Zijn telefoonnummer is 013-5079556.

Wij rekenen op uw medewerking.

Alvast bedankt!

van w i r s k a a n t e